

g.k.

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI
Ljubljana, III. 1933
prileg

iz natečaja Dremovega svetlobnega merilca.

4

žena in dom

Pirčeva

SLADNA KAVA

Dr. Pirčeva sladna kava je res domač izdelek

Takile so zavitki pravih

domaćih izdelkov

jugoslovanske tvornice Dr. A. Oetkerja

Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor
za kuhinjo.

Ta zavitek zagotavlja, da zadobi velik puding, krema, volav ali 1 liter likerja prijeten vaniljev aroma.
Vsečina tega zavitka nadomestuje 2-3 stroke dobre vanilije.

Doktor Oetker-jev
pecilni prašek
je najboljši!
Zakonito zaščiteno pod imenom

Backin

Oč gospodinj pohvaljen in
milijonkrat iskujen

Bactamid

(nadomestek za jajca)
od Dr. Crata in Dr. Oetkerja

nadomestna moč za skuhanje testa in barvo in tist. nežna konic tega praška vsebuje moč barve enega rumenjaka kakor tudi moč enega beljaka.

Bactamid se koristno doda vsaki moči, ali tudi in pečiva, posebno omletam, žličkom, rezancem, kroglicam, črnim, belim, jajcem, kolučen, maslenim in krhkim testam, saj omogoča dobi lepo obliko in je lahko preobčutljivo.

Dr. Oetker-jev
PRIPOMOČEK
ZA
VKUHAVANJE
za gospodinjjo.

Vsečina tega zavitka uporabljena po obostranskem navodilu, da 5 kg vkuhanja sadja, žele, marmelade, sadnega sokovja, kumaram in slivnem stalozi, je zabrani njih kvarjenje po nespobni ter kisanju.

Dr. Oetkerjevi šartilji kakor tudi pudingi, kreme in drugi izdelki se dobe v vseh trgovinah

40.—
Higijenični čevlji za otroke, črni ali rjav, od št. 18 do 27 Din 40.—, iz laka Din 55.—.

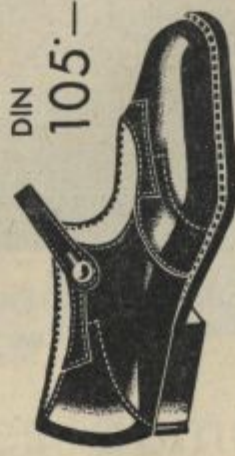
DIN 85.—

Priključen dekliski čevlji iz črnega ali rjavega boksa v okusnih kombinacijah in iz laka do št. 35.

DIN 85.—

Sportni čevlji za deklice in dečke z okrašenim jezikom iz rjavega boksa, prvovrstni podplati. Od št. 26 do 27 Din 85.— od št. 28 do 30 Din 95.—, od št. 31 do 35 Din 125.—, od št. 36 do 39 Din 155.—

DIN 105.—

Mlade gospodične nosilo samo ta elegantni čevlji iz črnega ali rjavega boksa v različnih kombinacijah.

Okusna izbira vseh vrst nogavic, kopit in drugih potrebščin ter vsega potrebnega pribora: Peko kreme, politure itd., ki Vam le pod pristno znamko „Peko“ zajamčijo trajnost oblike, lep sijaj in izgled čevlja.

V lepo pomlad z dobriimi čevlji in nizkimi cenami

Prinašamo najlepše vzorce zadnje mode!

LJUBLJANA M A R I B O R C E L J E
Aleksandrova c. 1 Slovenska ul. 12
Miklošičeva c. 14

MURSKA SOBOTA in v vseh večjih krajih države.

DIN 195.—

ORIGINAL
GOODYEAR WELT

izdelava, najdovršenejša oblika, iz črnega ali rjavega boksa in iz laka.

165.— DIN 125.—

Trpežen moški polčevlji iz črnega ali rjavega usnja, prvovrstni usnjeni podplati, udobna oblika.

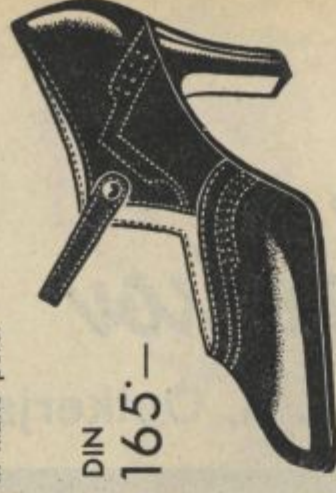

Udoben moški polčevlji iz črnega ali rjavega usnja.

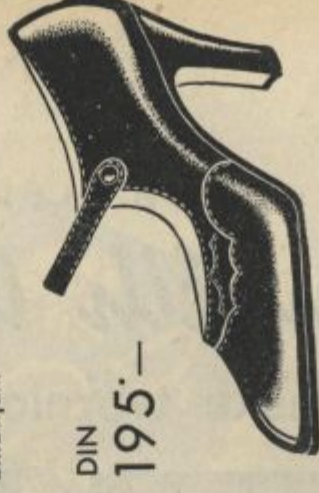
DIN 125.—

V rjav ali črni barvi, z elegantno visoko in nizko peto.

DIN 165.—

Eleganten in udoben čevlji na zaponko in v salonski obliki, z visoko ali nizko peto, iz laka ali rjavega boksa, v različnih kombinacijah.

DIN 195.—

V najnovejših barvah, in modelih ter najmodernejših kombinacijah, z visoko ali nizko peto, na zaponko ali v salonski obliki.

DIN 195.—

Iz črnega ali rjavega jelenjega usnja, krasne kombinacije z lakom ali rjavim boksom. Na promeni najelegantnejši čevlji.

Ni vseeno, kako so naše dame oblečene.

Kadar izbirajo naše dame novo obleko, so vselej v zadregi. Večkrat ne vedo, naj si li nabavijo kostum ali plašč po najnovejšem kroju, kakšno blago naj izberejo, kakšna barva jim dobro pristaja, kakšne okraske naj ima nova obleka itd.

Za take prilike potrebujejo zaupnega svetovalca, ki je strokovnjak, ki ima okus, ki ima čut za vse, kar je lepo in elegantno; biti pa mora tudi dobro založen z najnovejšimi vzorci in imeti veliko izbiro blaga. Vse to Vam more nuditi domača **PRIZNANA TVRDKA**.

DRAGO GORUP & Co., Ljubljana

Miklošičeva cesta števil. 16/1. Hiša Del. tisk. (Bamberg).

Telefon 32-33.

Žena je lepa, če
ima zdrave,
negovane zobe.

Neprijeten duh odbija vsakega človeka.

Nič ne pomaga, če je dama po videzu še tako lepa, če pa nima v redu svojih zob.

ZOBNI ATELJE DENTIST BEVC JOŽKO

LJUBLJANA, Gosposvetska 4,
tel. 3296

ordinira od 9- $\frac{1}{2}$ 1, 2- $\frac{1}{2}$ 6
po dogovoru tudi izven teh ur. ob sobotah
se ordinira le do 4

«Kakšne vrste čaj pa je tole, ki ima tako izboren duh?»

«Kaj ga ne poznaš? To je vendar BUDDHA čaj, ki ga gospodinje tako rade kuhajo.

Tebi ni treba drugega, kakor da naročiš trgovcu, da Ti dobavlja čajne mešanice BUDDHA v zavitkih, ki jih razpošilja:

TEA IMPORT, Ljubljana

Večna pot 15. Telefon 26-26.»

„CENTIFOLIA“
PARFUMERIJA
ZAGREB, JURIŠIČEVA ULICA 8.

SKRIVNOST MOJE MLADOSTNE LEPOTE.

Nova koža na obrazu. Če uporabljate 10 do 14 dni epohalni medicinski biološki preparat za lupljenje kože **Astringent special Venus**, se Vam obraz pomladi. Izginejo za vselej vse gube, madeži, mozolji, pege ter mastna in raskava koža. Lica postanejo nežna, sveža in mehka kakor pri majhnem detetu. Garancija Din 92.—.

Creme de Citrone. S čudovito hitrostjo očisti polt vseh napak. Osvežuje in oživilja velo kožo in jo dela elastično in nežno. Edina krema, ki je hkrati dnevna in nočna krema. Večji lonček Din 65.—, srednji lonček Din 18.—.

Gold Cream „Violette“ pour le jour, najidealnejša francoska suha dnevna krema. Naredi polt temnorjavo, ljubko in nežno. Če jo redno

uporabljate, izginejo vse nečistosti, obraz pa postane mladosten, svež in mikaven do pozne starosti. Potrebna vsaki moderni dami kot podloga za puder in šminko za zabave, plesne in za promenado. Večji lonček Din 65.—, srednji Din 18.—.

Gold Cream „Violette“ pour la nuit, originalna radioaktivna mastna nočna krema, ki prodra v vse znojnice in s tem varuje in z vsakim dnevom bolj pomlaja obraz. Odpravlja čudovito hitro grbanice in gube pod očmi in na senclih, pa bi zato morala biti na toaletni mizici moderne dame. Večji lonček Din 85.—, srednji lonček Din 20.—.

Lait de Beauté „Violette“ za odpravljanje znojnic. Krepi mišice in je najboljšo sredstvo za perfektno čiščenje obraza. Din 65.—, srednja stekleničica Din 15.—.

Zahtevajte brezplačno ilustrirano ceniko!

100%

vaših želja moremo zadovoljiti z našo ogromno izbero blaga za damska in moška pomladna oblačila itd.

Samo nekaj primerov naših reklamnih cen:

Bela tkanina, širina 72 cm od **6** do **9** Din

Šifoni prav dobri, širina 80 cm od **11** do **15** Din

Molino 1^a za rjuhe, širina 156 cm od **20** do **22** Din

Kappentuch 1^a, širina 180 cm od **29** do **32** Din

Damast-gradl za žimnice od **30** do **38** Din

Damsko volneno blago **28, 35, 56** Din

Moški angleški kamgarn, širina 150 cm od **135** Din naprej

DOBRO BLAGO

PRIJAZNA POSTREŽBA

NAJNIZJE CENE

SPECIALNA TRGOVINA NOVAK - LJUBLJANA
KONGRESNI TRG 15 (NASPROTI NUNSKÉ CERKVE)

«No, kako je bilo pri izpitu?»
«Imenitno, očka. Profesor je bil tako dober in pobožen.»

«Kaj, pobožen?»

«Da. Kadar sem kaj odgovoril, je sklenil roke in dejal: „Moj Bog, moj Bog!“»

Profesor: «Poglej, da sem se res poboljšal. Nocoj prvič nisem pozabil dežnika v kavarni. Evo ga!»

Žena: «Seveda ga nisi! Saj si šel s palico z doma.»

MODRA IN ODLIČNA GOSPA uporablja za svojo intimno nego telesa samo originalni **ISLA-SPÜLSALZ** dobro dišeča, naravna sol za izpiranje, zanesljivo neguje in čisti. Zahtevajte v svojem interesu pravi **ISLA-SPÜLSALZ**.

Rodoljuba z dežele je ugriznil pes. Skozi nove hlače v bedro. Ves besen hiti na sodnijo.

Čez štirinajst dni ga sreča sosed.

«Včeraj si bil v mestu? Kaj si opravil s tožbo?»

«Hudič naj vzame vse škrice», se je razjezil rodoljub z dežele. «Moj nasprotnik je imel odvetnika, ki je dokazal, da sem jaz psa ugriznil.»

BEKO-LAMPE

Za malo denarja, lepo svetiljko. — Zahtevajte brezplačni cenik s slikami.

„BEKO-LAMPE“, Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.

SOLIDNA POSTREŽBA
A NIZKE CENE
LEPA LINIJA KROJEV
O S E B N O
NASVETOVANJE

VELIKA IZBERA
EDINSTVENI KROJI
RAFINIRAN OKUS
ATELJE BREZHIBEN

SALON
VERA

NEBOTIČNIK
6. NADSTROPJE
TELEFON ŠTEV. 24-63

Brezplačni lift na razpolago

Lepo vezana knjiga
bodi kras knjižnice
v Vašem domu!

Take vezave
Vam oskrbi,
od preprostih
do najfinejših,

Knjigoveznica

Jugoslovanske tiskarne

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/II.

Kako sem shujšala za 15 kg v sedmih mesecih brez škodljivega stradanja.

Dobre dietetične Slatinske tablete za hujšanje.

Brez škodljivega stradanja in brez telovadbe sem shujšala za 15 kg v sedmih mesecih na ta način, da sem zauživala po trikrat na dan po dve *Bahovčevi Slatinski tableti*, ki se dobivajo v vseh lekarnah. Tem *Slatinskim tabletam* se moram zahvaliti, da sem

izgubila odvišno maščobo in da se mi je zopet povrnila mladostna moč in energija, ki je nisem imela že več let.

Kako delujejo?

Sedaj se popolnoma lahko in hitro iznebite nezdrave maščobe in obvarujete svoj obraz pred gubami in grdim videzom, ki so posledica neprijetnega stradanja. Vzrok debelosti je navadno nepravilno delovanje organizma. Ne da bi oslabele Vaše telo, izgubite debelost, ako uživate *Bahovčeve Slatinske tablete*.

Želim ostati nepoznana, tehtala sem se pred in po dovršeni kuri s *Slatinskimi tabletami*.

te. Začnite še danes in dobili boste zopet svojo mladostno moč in energijo, počutili se boste bolje, kakor ste se prejšnja leta, hkrati pa izgubite na teži vsak mesec 2 do 3 kg.

In zopet boste vitki in lepi. Sedaj Vas pa dela ta maščoba nesrečno. Radi bi skrili svojo obilnost, pa je ne morete. Sedaj Vam ni treba nič več skrbeti. *Bahovčeve Slatinske tablete* Vam pomagajo shujšati brez škode na zdravju. *Bahovčeve Slatinske tablete* so pripravljene iz najboljših mineralnih soli in naravnih rastlinskih ekstraktov.

Bahovčeve Slatinske tablete dobite lahko v vseh lekarnah. Nad učinkom tablet boste vznemirjeni. Zahtevajte samo originalne, pristne, neškodljive *Bahovčeve Slatinske tablete* in zavrnete vsa nadomestila, ker ni nič uspešnejšega od teh tablet.

Sedaj je še čas, da se iznebite svoje preobilne teže in vsega, česar imate preveč na telesu.

Ena doza (100 *Slatinskih tablet*) stane Din 46,—, velika doza (200 *Slatinskih tablet*) pa Din 74,—.

Slatinske tablete izdeluje lekarna

MR. BAHOVEC

Ljubljana, Kongresni trg 12.

Kjer vsa druga sredstva odpovedo, dosežejo *Slatinske tablete* za hujšanje presenetljiv uspeh!

Peg. br. 426 od 22. 4. 1933

Panflavin

Otroci z dežnikom?

Ob deževnem vremenu jim dajte nekaj *Panflavin* pastil, ki jih boljše obvarujejo prehlada in nalezljivih bolezni kot vse drugo.

V. z.: „JUGEFA“ s. a., Zagreb, Galjevo 32.
Opis in registr. oob. S. br. 2670 od 15. 11. 1933.

Vaše knjige se že tiskajo

Pravijo, da žena tri ogle podpira, pridna pa celo vse štiri. Dandanes, v teh težavnih časih, pa izkuša žena s svojim delom družini še veliko bolj koristiti kakor v prejšnjih «zlatih» časih.

Delovne žene pa potrebujejo navodil, kako lahko boljše gospodinjijo, kako si lahko same napravijo obleke in perilo, kako si lahko same spletejo ali skvačkajo volnene predmete, kako pravilno zakrpajo strgano obleko, kako se s perutninarstvom in vrtarstvom pravilno gospodari in drugo.

Za vsa ta dela so potrebne knjige. Zato izda «Žena in dom» vsako leto po pet knjig.

Kakor smo že objavili, dobite v drugi polovici leta knjigo «Za pridne roke, III. del: Pletenje in krpanje». Danes veliko žen pridno plete. Zato morajo poznati pravilno tehniko pletenja. Ta knjiga Vam natančno pokaže vse, kar potrebujete za dom in družino. Najbolj boste veseli nazornih slik, po katerih boste lahko napravili otrokom oblekice, možu sviter, čepico, nogavice, rokavice, sebi jumper, krilo in perilo.

Drugi del knjige bo obsegal navodila, kako se krpajo razne tkanine. Vse bo prikazano s številnimi slikami.

Naslednja knjiga bo «Mož v zakonu». Ta knjiga, ki jo je spisal znameniti ameriški znanstvenik Bernarr Mackfadden, je prevedena v vse kulturne jezike in se je prodalo že več milijonov. Več Vam o tej knjigi povemo v prihodnji številki.

Potem dobite knjigo: «Moje vrte». To bo knjiga, ki bo pokazala gospodinji, kako se pravilno in plodonosno

obdelava kos vrta. Pa tudi tiste, ki nimajo vrtov, bodo dobile navodila, kako se ločita dobra povrtnina in sadje od slabega. V tej knjigi bodo tudi načrti o ureditvi vrtov in zgradbi vrtnih lop, grilaž, pergol itd.

Nato dobite knjigo «Naše zdravje». To bo tretji del, torej nadaljevanje prvih dveh zdravniških knjig. Obravnavala bo razne bolezni. Potrebno je, da je vsaka žena o vsem tem poučena, če hoče biti sama zdrava in če hoče imeti tudi družino zdravo.

In za božič dobite zopet «Gospodinjski kalendar za leto 1934».

Da ne pridete z naročnino v zadrego, skrbite že sedaj za mesečno odplačevanje. Te knjige dobe samo tiste, ki plačajo do 1. julija 1933. naročnino za sedem mesecev. Sedaj laže nakažete vsak mesec po 10 ali 20 dinarjev kakor pa pozneje 105 dinarjev naenkrat.

Če ste kaj na zaostanku, naj Vam bo to opozorilo, da ne boste julija meseca v zadregi.

Sebi in nam prihranite mnogo dela, če naročnino nakažete za vse ali pa vsaj za pol leta.

Že danes izdamo tajnost, da bodo jeseni izžrebane lepe nagrade za tiste, ki so naročnino v redu plačevale. Torej ne pozabite.

Če ste položnico založili, dobite drugo pri vsakem poštnem uradu. Na takšno položnico zapišite poleg zneska še: «Žena in dom», ček. števil. 15.490.

Širite «Ženo in dom»! Pridobite nam novo naročnico!

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Zastarela vzgoja. Če bi vam odgovarjala dekle Vaših let, bi ogorčeno rekla, da z Vami krivično postopajo, da morajo imeti dekleta iste pravice kakor fantje, da morate imeti svojo svobodo in drugo. Kot mati pa gledam Vašo zadevo z drugimi očmi. Sem za to, da ima vsako dekle primerno svobodo, da se navadi samostojnosti. Takšno dekle pa se mora zavedati, da jo v taki svobodi čakajo velike izkušnje in nevarnosti. Vaša mati pa Vam hoče le dobro. Nikdar Vam ne bo v škodo, če ji sedaj pomagata pri gospodinjskih delih. Še hvaležni ji boste nekoč, da Vas je naučila kuhanja in gospodinjstva. Ne strinjam se pa s tem, da sinovi materi prav nič ne pomagajo.

Ločena žena. Da sem na Vašem mestu, bi ostala sama z otroki. Če Vas mož vseh 12 let ni poznal, potem dvomim, da se je sedaj poboljšal. Olga H.

Ločena žena. Težko Vam je svetovati. Ali ste pričani, da bo mož držal svojo obljubo? Ali ne obeta, da se bo poboljšal, samo zaradi tega, da bo užival sa-

Pozabili boste na trud

in na dnevne težave, če boste uporabljali za kopel penečo

VELOSA-TABLETO iz smrekovih igel.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah po Din 3-50 tableta.

Kulinska

**TVORNICA
ČIKORIJE**

Naš pravi domači izdelek

dove Vašega dela? Če boste odločili po svojem srcu, potem si obdržite vso lastninsko pravico do imetja. Če pa boste dobro premislili, pa mu boste odgovorili, naj ostane v tujini in naj z delom in zglednim življenjem dokaže, da misli popraviti, kar je zagrešil. Kadar si ustvari svojo existenco, pa naj piše po Vas. Z. S.

Kako si poiščem službo? Danes je trda za službe. Vendar pa žene ne smemo biti malodušne. Iznajdljiv človek delo vedno najde. Seveda ne sme nihče čakati, da mu bo kdo službo ponudil. Prav je, da že sedaj mislite na službo za svoji hčerki. Naročite pa hčerkama, naj se tudi sami pobrigata za delo. Delo dobi samo tisti, ki ga sam išče. Na pismene prošnje se nihče ne ozira. V prihodnjih številkah prinesemo nekaj član- kov o novih ženskih poklicih.

Materinske skrbi. Ugotovite vzrok, zakaj sili Vaša hči v samostan. Potem boste že vedeli, kaj morate ukreniti. Če ni samo hipna želja, tedaj jo pustite za nekaj mesecev na poizkušnjo.

Služba ali gospodinjstvo. Da sem na Vašem mestu, bi službo pustila, če vem, da bo imel mož zadostne dohodke. S tem napravim prostor drugi, ki je zaslužka bolj potrebna kakor poročena žena, sebi pa veselje z gospodinjskim delom. Ako pa mož ne bo zaslužil za dva ali pa če nima stalne službe, potem pa svoje službe nikar ne zapustite.

Neizkušena. Če hočete sebi dobro, ne dovolite takih stvari.

Ambiciozna, trgovsko naobražena gospa, vajena vseh pisarniških poslov in vseh drugih del išče službe naj- rajši pri kakšnem veleposestvu. L. Sch.

Ponovno opozarjamo, da na pisma brez podpisa ne odgovarjamo. Za odgovor naj vsaka priloži Din 4-- v znamkah.

ŽENA IN DOM

ilustrirana revija za slovensko ženo
številka 4 * april 1933 * leto IV

Alma in Paul Ellerbe:

GLAD

Beth Wathson je bila dobra duša, toda lačna je bila in listnica iz svinjskega usnja, ki je kukala iz žepa na hlačah moža, ki je hodil pred njo po veliki trgovini, je dražila njeno poželenje.

Tudi zeblo jo je, premalo je bila oblečena, toda ničesar drugega ni imela, da bi dela nase. Obredla je bila sedemnajst »posredovalnic za službe».

Ni prišla v trgovino nakupovat — saj v svoji stari, ponošeni ročni torbici ni imela niti toliko denarja, da bi za eno noč plačala sobo — prišla je, da bi se ogrela, zeblo jo je v mozeg in kosti.

Prizadevala si je, da ne bi gledala listnice, toda ta listnica je tako vabljivo kukala izmed škriccev na suknji človeka in videti mu je bilo, da mu zdaj zdaj lahko pade na tla. Cena obleke, ki jo je nosil, bi njej zadoščala za šest mesecev življenja in ob briljantu, ki ga je imel na prstu, bi lahko živela tri leta.

Tesno je šla za listnico. Trudila se je, da je ne bi videla, in se je ozirala po ljudeh okrog sebe; prijazna, majhna, stara gospa v črnem, dvoje s ceneno eleganco oblečenih deklet, ki sta živahno brbljali med seboj.

Če se ne bi bilo zgodilo, da je mala stara gospa pričela iskati svoj žepni robec in da sta dekleti izginili, bi listnice prav gotovo ne bila vzela. Tisti hip pa je šel od nje ves strah.

S hlastno kretnjo je vzela listnico in jo skrila v svojo torbico.

Ta strašni hip je hvala bogu minil in ona je bila spet tisto lepo, rožnato, nežno mlado dekle, ki še nikdar prej v življenju ni storilo nič zlega. Obstala je in se je delala, kakor da bi si z zanimanjem ogledovala svilene nogavice. Ob istem pultu je stala mala stara gospa. Kaj ji je morda nalašč sledila?

«Zdi se mi, da ste trudni», je rekla stara mala gospa. «Zakaj pa ne greste v čakalnico za dame, da si malo odpočijete?»

«Jaz... jaz ne morem. Jaz... jaz moram iti. Zmenjena sem nekje», je jecljalo mlado dekle. V toplem zraku je pričela medleti, stopila je, zavtala je in torbica ji je padla iz rok.

Stara mala gospa jo je pobrala in ji jo je dala nazaj.

«Vendar se morate najprej malo odpočiti», je ponovila stara mala gospa.

Toda Beth je ni čula. Držala se je za pult in je trepetala od strahu. Nad glavami množice je uzrla zaskrbljeni obraz lastnika listnice, ob njem so zasijale sinje barve policijske uniforme. Vsi ljudje v trgovini so se ji zazdeli kakor daljne, majhne črne točke.

«Nikar ne hodite od mene», je prosila Beth, «nikar ne hodite stran.»

Stara mala gospa ni odgovorila. Zazrla se je v policista. On se je z roko dotaknil rame Beth Watson, ki je devetnajst let bila poštena.

«Tale gospod», je rekel srepro, «je izgubil svojo listnico.»

Dekle je zajecljalo nekaj besed, ki so njej sami zvenejele tuje. Lastniku listnice je bilo žal.

«Saj ne rečem, da ste vi vzeli listnico, ampak bili ste čisto tesno za menoj, ko se je zgodila ta stvar», je dejal. «Jaz sem, gospod stražnik, komaj hip prej zapazil dekle. Šla je pred menoj, potem je zaostala, in sekundo nato listnice ni bilo več.»

«To ni mogoče», je rekla stara mala gospa. «To dekle ni žepna tatica. Tu je, preiščite njeno ročno torbico.»

Beth je mislila, da se bo zdaj zdaj pogreznila v zemljo. Skoraj brez zavesti je strmela predse, policist pa je odpiral njeno torbico. In strmela je še zmerom, ko jo je policist spet vrgel na pult in je lastniku listnice dejal:

«Ta stvar je opravljena, gospod. To dekle je nima.»

Videla je, kako sta odhajala oba moža, toda njeni topi čuti niso mogli ničesar dojeti. Vse, kar je razumela, je bilo, da ima v svoji bedni, stari torbici samo tri polpence, malo pudra, malo rougea in polomljeno ličilo za ustne.

«Jaz sem namreč listnico vzela iz torbice», je rekla mala stara gospa in je vedla dekle proti izhodu. «Policist bo že vedel naslov gospoda in jaz bom poskrbela, da jo dobi nazaj. Ali ste lačni?»

«D-da.»

«Svoj plašč ste pač prodali, kajne? Zdi se mi, da ste brez službe in brez denarja?»

«D-da.»

«To sem si precej mislila.»

«Zakaj... zakaj pa ste storili to zame?»

«Ker poznam takšne stvari. To je bilo prvič, kajne?»

«D-da.»

«Pa mi obljublimate, da se ne bo zgodilo to nikdar več?»

«Ne, ne, nikdar več.»

Assy van Marxveldt:

Deček, ki je hotel svojemu bližnjemu pomagati

Nekoč opoldne je prišel Johan Dekkers iz šole domov in rekel:

«Mama, Karel de Bruin, ki sedi v šoli zraven mene, je postal skavt. Ali smem še jaz?»

«No, spet nekaj novega», je odvrnila mati, ki je prav tedaj pometala.

«Tebi pa res ni prav nič po volji», je zagodrnjal deček.

«Vsaka stvar stane v današnjih hudih časih precej denarja.

«To pa skoraj nič ne stane.»

«Zastonj še mačka škofa ne gleda.»

«Karel je rekel, da bi si lahko kupil staro skavtsko obleko. On ima novo. Stane pa ... Zdaj se pa ne morem spomniti.»

«Že prav. Zdaj pa kar nehaj. Ne utegnem, da bi na take neumnosti mislila.» In Dekkersova mati, ki je odajala sobe v najem in skrbela za pet stanovalcev, se je zagledala v svojo knjigo izdatkov.

Johan je leno pojužinal. Užaljeno je strmel v svoj krožnik. Popoldne bo moral spet reči, da ne sme. Nikoli nič ne sme. Saj je res, da mati nima denarja odveč, toda Karlovi starši tudi niso bogati. Karel pa je dobil novo uniformo. V nedeljo pojde že z njo ven. Če bi še enkrat poskusil pri materi?

«Johan, daj, pokliči Greto», se je nenadoma oglasila mati. «Zgoraj je. In popoldne nikar predolgo ne hodi iz šole. Pomagal mi boš pokriti mizo. Greta ima tako preveč dela.»

«Nak, tega pa ne», je udarilo iz Johana. «Da bi mizo pogrinjal. To pa ni fantovsko delo. Če bi v šoli zvedeli, bi se mi smejali.»

«Smejali se bodo, če zvedo, da si meni pomagal? No, pravi cvetovi morate biti tam.»

«I seveda, saj nikamor ne smem», je v zadregi zagodrnjal Johan, pobral svojo torbico in se odmajal iz kuhinje. «Zbogom!» je še zaklical v veži.

Dekkersova mati pa je stopila po stopnicah, da bi poklicala Greto. Zastokala je. Toda še tisti dan je odadala sobo, ki je bila že dolgo prazna, in ko je preračunala, koliko ji bo to prineslo, se je spomnila, da je dobro, če naredi fantu kako veselje. In tako je Johan postal skavt.

Ko se je prvič oblekel v uniformo — vendar je dobil novo — so ga morali vsi domači občudovati. Kakor junak se je počutil v zelenkastem suknjiču, kratkih hlačah in kratkih nogavicah. Če mu je prišla Greta naproti, ga je pozdravila z omelom in odzdravil ji je tako, da se je z dvema prstoma dotaknil sencà.

Za prvi prosti dan je imel velike načrte. Hotel je iti v mesto in poiskati ljudi, ki bi jim lahko pomagal. Saj je ena prvih dolžnosti vsakega skavta, da pomaga svojemu bližnjemu, in vsak skavt mora iti zvečer v posteljo z zavestjo, da je opravil vsaj eno dobro delo.

«Glejte,» je rekla mala stara gospa, «zato sem storila to. Zdaj pa, otrok moj, pojdive malo obedovat.»

«Kdo ... Kdo pa ste vi?» je prosilo dekle.

Mala stara gospa se je nasmehljala.

«Jaz sem tu hišna detektivka», je rekla.

(Poslovenil L. M.)

«Če pojdeš popoldne ven,» je dejala mati, «mi ne pozabi prinesiti s seboj funt masla. Tu imaš denar.»

«Že dobro», je odvrnil Johan in vtaknil novce v denarnico.

Po kosilu je šel z doma. Ponoči je snežilo in burja je brila. Johan je imel od mraza kar trda kolena, vendar je junaško korakal po mrazu in snegu. In na vse strani se je oziral, da bi kje našel človeka, ki bi mu lahko pomagal.

Najprej je srečal staro ženo, ki je nesla na hrbtu vrečo. Vreča je morala biti težka, kajti starka je stakala. Kar v dve gube se je zvijala pod težo vreče. Johan je hitro stopil k njej.

«Ali vam lahko pomagam, gospa?» je vprašal in se postavil pred njo kakor prostak pred častnikom.

«Kaj hočeš?» je zagodrnjala starka in še naprej vlekla svoj tovor.

«Ali vam lahko pomagam nesti vrečo? Gotovo je za vas pretežka.»

«Kaj pa te to briga?» je dobil za odgovor.

«Saj vendar sami ne morete nesti.»

«Ali ne nesem?»

«Ali vam res ne morem pomagati?»

«Pri miru me pusti, smrkavec!»

«No, pa zbogom, gospa!» je pozdravil Johan in šel.

Za sabo je čul še nerazumljivo godrnjanje.

Johan je bil v zadregi. V obraz je zardel kakor rak. Začetek ni dosti obetal, toda potrpeti je hotel.

Tedaj je opazil moža, ki se je ukvarjal z upornim prasičem. Sneg je v vetru zanašalo, prasič pa se je s prednjimi nogami upiral v tla in se delal, kakor bi ne razumel, kaj hoče mož od njega. Takoj je prišel Johan tja, pozdravil in vprašal:

«Ali vam morda lahko pomagam?»

Možak si je ovil vrv okoli roke, potisnil kučmo na teme in si obrisal pot s čela. Najprej ga je pogledal, kakor bi mu hotel reči: «Pojdi k ...», toda v Johanovem obrazu je bilo toliko resne volje, da si je popravil kučmo naprej na čelo, izročil Johanu vrv in mu naročil:

«No, kar potegni, jaz pa bom zverino zadaj potiskal.»

Johan se je razkoračil in pogledal žival, ki je dvignila rilec in mu izzivalno pomežiknila z drobnimi, zalitimi očmi. To mežikanje ni obetalo nič dobrega, toda Johan si je pogumno ovil vrv okoli roke in potegnil. Možak je potisnil, pograbil prasiča za rep in ga vzdignil. Nič. Potem ga je z dlanjo na vso moč udaril po zadnjem koncu in zaklical: «Hop, hop!» Nič. Prasič se je še zmeraj upiral na sprednje noge in stal v snegu trdno kakor skala.

«Hudiča, potegni!» je zavpil mož Johanu. «Saj prasič ni iz sladkorja!»

Johan je napel vrv in potegnil. Vsaj zdelo se mu je tako. Samo za trenutek je še čutil konec v roki, potem nič več. Prasič je stekel, presenetljivo hitro za svojo debelost in nadušnost. In njegov lastnik? Primazal je

Velika žehta pred prazniki.

(Iz natečaja Dremovega svetlobnega merilca.)

Johanu tako klofuto, da je zabobnelo. Pognal se je za živaljo in še med potjo kričal: «Še enkrat se mi ponujaj, ušivec!»

Johan je stal nekaj časa na mestu, kjer sta bila še pravkar prasič in njegov lastnik. Potem je zbežal v najbližjo stransko ulico, ne da bi se še kaj zmenil za oba. Lice in uho sta ga pekla in čedalje bolj se je zavedal, kako težko je ljudem pomagati.

V stranski ulici so stale umazanosive, zakajene hiše. Stiskale so se druga k drugi, kakor bi si hotele tožiti, kako jih zebe in kako siromašne so. Da, tam za razbitimi okni mora biti hudo... In šel je še dalje. Ulice so bile čedalje ožje in lezle so v hrib. Tedaj je Johan zapazil nekega starca, ki je poskušal zapeljati v ozko ulico neverjetno visoko naložen voz. Toda bilo je premalo prostora, da bi lahko napravil pravi ovinek in vsakokrat se je zadel v ogal visoke hiše. Johan je nekaj časa opazoval njegovo brezplodno početje, potem pa je stopil k njemu in mu rekel:

«Ali vam lahko pomagam?»

Dvoje ostrih, črnih oči ga je bodeče pogledalo. Mož je imel čuden, ciganski obraz, močan orlovski nos in dolge, umazanosive lase, ki so mu silili izpod čepice.

«Če ne izgineš...!» je zagrozil starec in vzdignil roko.

«Saj sem hotel samo...» je začel Johan.

«Izgini, pa hitro, vohun! — Evert!» je zaklical starec skozi roke, ki jih je držal na ustih kakor trobento. «Evert!» Od zidov se je vrnil odmev, kakor bi bil napolnil vse razpoke po ulicah. Johan ni vedel, kaj naj ta klic pomeni, toda v starčevih očeh je videl grožnjo. Bežal je nazaj na široko cesto, dokler ni bil spet v vrvenju ljudi, živali in cestne železnice. Še na kmeta s prasičem je že pozabil. Brez cilja je begal okoli. Še toliko ur časa je imel, toda nikjer ni bilo človeka, ki bi mu mogel pomagati. Zvečer pojde v posteljo, pa ne bo mogel premišljati o dobrem delu, ki ga je čez dan opravi-

vil. In gospod učitelj je pripovedoval, kako prijetne so te misli!

Tako je prišel v predmestno ulico, kjer je stalo nekaj vil. Mirne so bile, pokojne, in nikjer ni bilo človeka. «Tu prav gotovo ne bo nikogar, ki bi mu lahko pomagal», si je dejal Johan. In že se je hotel vrniti v mesto, tedaj pa je zagledal v daljavi žensko, ki je pred sabo potiskala voz. Časih je za trenutek obstala, potem si je grela roke in se še tesneje zavijala v svojo veliko sivo ruto. Počasi je šlo, kolesa so se vdiral v snegu in ženska je morala biti že stara. Johan je krenil za njo. Tu bo lahko pomagal. Saj je njegova skavtska dolžnost. Še vprašal ne bo, kar lotil se bo dela. In ko je ženska — res je bila že stara — spet obstala in si vtaknila roke pod pazduho, da bi si jih ogrela, je pograbil Johan voz, ki je bil obložen s svežnji dražja, in ga začel potiskati.

«He, he!» je kričala starka za njim. «Ali ne boš počakal, paglavce?» Toda Johan se je še bolj podvizal. Starka je sopihala za njim. Kaj je vse vpila, toda Johan je ni razumel, ker je veter odnašal njene besede. Ušesa so ga skelela in roke so ga bolele. Toda vzdržati je hotel. Moral je. Če on ne bo, tudi starka ne bo mogla. Saj je mlad in močan — saj je skavt!

Vendar pa je moral naposled voz izpustiti. Roke so mu odpovedale, kakor ne bi bile njegove. Ozrl se je in pogledal za starko, ki je ostala daleč za njim. Potem ga je došla. Solze so ji tekle po razoranih licih. «Prav gotovo od mraza», si je mislil Johan. In kar verjeti ni mogel, ko je videl, da res joka. Šele tedaj je verjel, ko je spet vzela voz v svoje drhteče roke in zastokala:

«Ti, capin, ti! Kako starega človeka prestraši! Sram te bodi! Sram!»

«Saj sem vam hotel le pomagati!» je zajecjal Johan.

«Pomagati? Drva si mi hotel ukrasti! Nikar me tako zabito ne glej! Stara sem res, neumna pa ne. Glej, da izgineš — baraba!»

«Saj...», je spet začel Johan.
«Kar tiho mi bodi! Tamle sem doma, pa velikega psa imam na verigi. Kar izginil!» Z dlanjo si je obrisala solze. «Da me tako prestrašil Sram te bodi, smrkavec!»

*

Tiho je lezel Johan proti domu. Čudovite misli so se mu podile po glavi in tako neverjetne so se mu zdele izkušnje, ki se jih je bil nabral, ko je prvič stopil v svet kot skavt. Neznansko zapuščenega se je čutil, samo misel na dom ga je tolažila, misel na mater in gorko sobo, kjer bo kmalu zagorela luč in prišla večerja na mizo. Vendar so njegove oči na poti domov še neprestano iskale človeških bitij, ki bi jim lahko pomagal. In res — na neki cesti je zapazil majhno deklico, ki je jokala.

«Kaj pa ti je?» jo je Johan sočutno vprašal.

«Materi bi morala nekaj prinesiti,» je zastokala deklica, «pa sem izgubila denar. Zdaj bom pa tepena, ko pridem domov.»

«Ah,» se je Johan začudil. «Koliko je pa bilo?»

«Ne vem. Mati je zavila v papir.»

«In zdaj boš tepena?»

«Da, prav gotovo.»

Johan je začutil v žepu svojo denarnico. Nekaj denarja ima še v njej, vse, kar je prihranil pri malicah.

Nina Smirnova:

Marfa

Roman.

Poslovenil L. M r z e l.

(Nadaljevanje.)

II.

Mrtva kri.

1.

V mesečini je sneg blestel v vseh mavričnih barvah in je z zelenimi sencami posut ležal pod drevesi. Muhortij je ves prezebel, dimasto siv od ivja, z zamrzlim gobcem težko sopeč dirjal v breg in je sanke vlekel za seboj, kakor da jih vozi po zraku.

Vasilij Flegontovič je stoje držal za vajeti. Izpod temno nagubančenega čela je ostro zrl predse, kakor da bi kaj videl. Mlada Valunina sta se pozno zvečer po razkošni gostiji vračala od starega prijatelja Flegonta Osipoviča, mlinarja Feodorova. Vasilij Flegontovič je bil močno pijan; v mrazu pa ga je pijanost naglo minila in na saneh je krepko stal na svojih nogah. Varvaruška ga je s strahom motrila, a ko je videla, da se je iztreznil, se je pomirila; topleje je zavila svojega otroka in je trudno zaprla oči.

Skoraj je bila že zaspala. Tedaj pa je tuljenje kakor udarec z bičem v hipu pretrgalo tišino, da je odmevalo daleč naokrog, in Varvaruška je spet odprla svoje v ivju zamrzelé oči. Vasilij Flegontovič je kakor prej stal spredaj na saneh,

Hotel si je prav za prav kupiti nov čopič, toda deklica bo tepena, če pride praznih rok domov. Ne da bi dolgo premišljal, ji je stisnil denarnico v roko. «Tu imaš! Pa pridna bodi!» In kar so ga nesle noge, je odbežal. Tako zelo se je bal, da ne bi deklica njegovega dobrega dela narobe razumela.

Veselo je žvižgal, ko se je bližal domači hiši. Tam bo v sobi toplo in miza je že pogrnjena.

«Kod pa si hodil tako dolgo?» ga je pozdravila mati. «Ali si prinesel maslo?»

«Maslo?»

«Saj sem ti rekla, da prinesi funt masla.»

«Oh, mama. Pozabil sem.»

«Ti, raztresenecl... No, daj denar sem. Greta ga pojde hitro iskat.»

«Denar?» Johan jo je zmedeno pogledal in segel v žep. «Denar?» Tedaj se je spomnil. Pozabil je, da je bil v denarnici tudi srebrnik za maslo. «Mama, nimam ga več...»

In hotel ji je vse povedati, kako se je zgodilo. O skavtskih dolžnostih in o svojem dobrem delu. Toda prišel je komaj do kmeta in njegovega prasiča. Stisnil se je k mami in se oklenil njenega vratu. Pritisnil je svoje vroče lice na njen skrbi polni obraz in tiho rekel:

«Drugič bom mislil bolj nate, mama. Res, mama, lahko mi verjameš.»

B. R.

z vajetmi krepko v rokah, samo sklonil se je bil in je glavo stisnil med ramena, kakor je njegova mati imela navado. Sani so se zadevale in nagibale; Muhortij se je plašil v ojesih in se je od groze pred strašnim tuljenjem, ki mu je rezalo pot, hotel iztrgati iz jarma. Vasilij Flegontovič je to opazil in je z bičem trdo udaril žival po zadnjih nogah. Žrebec se je pognal in je dirjal dalje, toda venomer je z ene strani ceste zavijal na drugo. Trepet se je z živali prevrgel na ojesa in zadel tudi stene sani. Varvaruška je sedla, kolikor globoko je mogla, pritiskala je glavo k lesu in je vsa prestrašena tudi svojega moža vlekla k tlom.

«Sedi! Kaj so to volkovi?»

On je samo z glavo pokimal, spustil se je na kolena spredaj na sani in se je z vsem životom okrenil k nji.

«Ali jih ti že vidiš?»

Rahlo, napeto, tenko kakor glas strune je brez prestanka vse naokrog zvenelo tuljenje.

Varvaruška se je ozrla na roke moža, ki so v sirovih rokavicah držale vajeti. Konj se je bil polagoma sprijaznil s položajem: dirjal je spet naravnost s pokonci dvignjeno glavo kakor jelen in je v letu metal kopita daleč pred seboj.

Povsem iznenada so bili volkovi tu — kakor luči, ki se naenkrat prižgo v oknih temne vaške ulice. Vsa tolpa je prišla precej blizu sani ter se je porazdelila okrog njih. Dva sta tekla pred drugimi volkovi, toda zmerom sta ostajala ob Muhortem kakor dva psa, ki gonita jelena. Vasilij Flegontovič je vzel ponjavo s sani, jo trdo zvil in jo zagnal nazaj med volkove. Težko kakor trd sveženj je padla v sredo med zveri, ki so se takoj vse zagnale nanjo. Za ponjavo je Varvaruška zagnala svoj kožuh. Zdaj je bila samo v svoje žametasti

spomladanski jopi, ki se na prsih ni dala zapeti. V hipu je na vso moč občutila mraz, ki je rezal; snela si je ruto z glave, se zavila vanjo in Marfenko trdo privila nase, da je imela proste roke.

Pa ni sedla, temveč se je postavila ob svojega moža, s hrbtom proti konju, in se naslonila ob prednjo steno sani.

Kožuh je s svojim vonjem in toploto človeškega telesa za delj zamudil volkove in zaostali so. Varvaruška je s klici priganjala konja, toda Muhortij je letel že sam od sebe, glasno grgrajoč in kloka-joč, in je bil domala že iz ojes. Konju je bilo zdaj malo lažje: cesta je tekla navzdol. Na ovinku je Vasilij Flegontovič prisluhnil nenavadnemu škripanju sančnic. Dvignil je glavo:

«Kaj pa je? Ali zameta?»

Varvaruška je odvrnila, ne da bi se ozrla:

«Da. Zameta.»

Naglo je vstal in otipal vajeti. Doslej jih je Varvaruška s hrbtom pritiskala k steni sani in jih je pravkar hotela spustiti. Tedaj je opazila njegov krvavo zabuhli obraz in njegova na široko odprta, zategnjena, penasta usta. Naglo se je obrnila, z eno roko je sama zagrabila vajeti, z drugo pa je moža odsunila nazaj.

«Počakaj malo! Ne plaši konja ... Saj bomo kmalu doma. Saj smo že čisto blizu ...»

Ihtela je, ko je govorila te besede; spominjala se je: zmerom, kadar je sam bil zdoma in se je vrnil s takšnimle obrazom, zmerom je bil konjem gobce raztrgal in potem so jih morali prodati Tatarjem. Njen glas ga ni umiril; hotel jo je odsuniti. Njegovi prsti so obtipali topli sveženj na njenih prsih. Najprej je obstal, potem pa so njegove roke polagoma zgrabile.

«Vrzi jim tja!»

Ostri kremplji so praskali zadaj po saneh. Silen volk se je z mogočnim skokom zagnal na sani; toda ni se mogel obdržati, odletel je kakor velika črna ptica, ki z eno samo perutnico leteč pade na zemljo, zaškripal je z zobmi in treščil v sneg. Vasilij Flegontovič ni opazil, kako je skočil volk, toda čul je topo praskanje krempljev. Okrenil se je, kakor besen se je vrtel v krogu in z bičem tolkel na vse strani. Vseeno mu je bilo, kam so padali ostro žvižgajoči udarci, ki so obkrožali Varvaruško kakor na tesno napletena mreža. Z eno roko je varovala svojo, z drugo otrokovo glavo in strmela na pot. Oči so ji domala izstopale, toda prav nič ni poizkušala zadržati svojega moža.

Okrenila se je, ko je pojenjal žvižg biča, ki ga je Vasilij Flegontovič s svojo rokavico vred spustil na tla. Varvaruška je naglo zajela bič, ki je obvisel na robu sani, ovila jermen okrog ročaja in si ga pritisnila h kolenom, ne da bi bila slepčeve roke za hip izpustila iz oči. Tuleč je z golimi rokami tipal po saneh, ves je trepetal in negotovo grabil s prsti. Potem je odtrgal sukнено prevleko s sani in zagnal še povesmno sena, ki je ležalo na tleh. Glasno tuleč je venomer ponavljal eno samo besedo:

«Vrzi jim tja! Vrzi jim tja! Vrzi jim tja!»

Ko je tipal okrog, je zadel ob Varvaruškine noge. Prsti so mu drgetaje zdrsnili po njeni obleki navzgor. Spet je od spodaj segel po svežnju na njenih prsih in se je trudil, da bi ji premotil pogled. Varvaruška se je pritisnila ob prednjo steno sani in se sklonila daleč tja za Muhortim.

«Vrzi jim tja! Vrzi jim tja!»

Njegove besede so ji tako strahotno zvenele v uho, da ni mogla več opazovati njegovih rok in je z vso grozo strmela samo na njegova usta. Ko so se ji njegovi prsti zapičili v ramena, je glasno zakričala in se je branila:

«Vrzi jim svoj kožuh! Kožuh!»

Spustil je njena ramena, toda od dveh strani so se ji spet približale njegove roke. Zastavila je nogo ob njegovo koleno, zdaj se je sklanjala naprej, zdaj se naslanjala nazaj in se branila zoper njegove roke:

«Vasja! Vasja!»

Njegovo hripavo grgranje pa ni obnemelo.

«Vrzi jim tja! Vrzi jim tja!»

«Daj! ... Daj! ... Daj sem! ...»

Samo divji glasovi, ki jih je Muhortij v groznem strahu dajal od sebe, so lahko prevpili njegov krik. Sani so pokale v vseh sklepih in so že brez poti letele kar tako naokrog. Vasilij Flegontovič je omahnil in se je s prsi zgrudil na zadnjo steno sani; ko se je poizkušal dvigniti, se je zamotal v dolge pole svojega kožuha. Varvaruška se je ozrla; Muhortij je venomer bežal v krogu in se branil pred tremi volkovi, ki so ga naskakovali od spredaj. Od gobca mu je v tenkem curku tekla kri in mu močila desno prednjo nogo. Sani so se nagnile in so domala legle na bok. Nenadoma so podplati Vasiliija Flegontoviča trdo udarili proti Varvaruškinim nogam. Ona se je nanaglo sklonila, privzdignila njegove noge in jih potisnila čez rob sani. Ko se je sklonila, je nehote udarila ob otroka, da je jezno, zaspano vzkriknil.

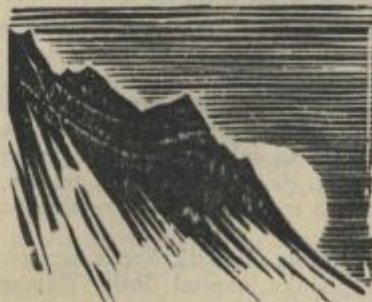
In s tem glasom se je pomešal še en vzkrik ...

Varvaruška je videla še roke svojega moža, kako so se prižele ob rob sani. Ko se niso mogle več držati in so izginile, so skozi njene oči zaplesale mehke, globoke proge črne teme — v tej temi je odmeval oni krik — in onemel ...

Tesno se je prišla za opravo konja. Njeni valujoči lasje so kakor dimasto rjava pajčevina legli po konju in po prednjem delu sani. Zgrudila se je v dno sani.

Žrebec je planil spet po cesti, ki je tekla domov ...

(Dalje prihodnjič.)

vem, hoteli ste zgodbo za srce, da bi vas zazibala v prijetne misli, ko zazvone zvonovi. Takrat ko se v pomladnem vetru napno bandera, ne sme biti žalosti. Hoteli ste zgodbo veselega obraza z nasmeškom na ustnicah, zelenih poljan in solnca in opojnega cvetja in belih oblakov, ki plovejo kakor ovčice po nebu.

Ne morem vam dati te zgodbe. Ne morem.

Čeprav je velika noč, ko so vse duše lepe, mlade.

*

O, dosti duš sem srečal. Plašne oči so jih izdajale, premrle roke, ki so drhtele v mrazu, čeprav je bilo solnce. Prosile so te roke, bedne, drobne. Bose so bile noge in srajce raztrgane. Pa so šle lepe mlade duše mimo in jih niso videle.

Dosti duš sem srečal. Strojem so stregle. Žuljave roke, zorana čela in misli uporne. Vse za košček trdega, črnega kruha. «Kaj če jutri še tega ne bo?» so se bala srca. In šli so mimo gospodje mehkih ročic in blagih misli. Pa jih niso videli. Čeprav so imeli lepe, mlade duše.

Dosti duš sem srečal. Tam gori pod strehami, pod sivim nebom so stiskale otroke k prsim. Sesala so drobna usta, pa ni bilo kapljice mleka zanje. Ni bilo skorje, ki bi prsi napela. In lepe duše so šle mimo in jih niso videle.

Dosti duš sem srečal. Tam za odprtimi okni zvenelo je njih zlato. Tam za zaprtimi okni so se igrale z življenji nešteti. Tam so vriskala de-

kleta in pila veselje, morila si duše. Roke grabile so mehke ude — kaj so jih brigale duše?

*

Rad bi povedal vam zgodbo veselo, pa je ne morem.

Rad bi bil klovn, da bi se smejal, rezgetal, vsaj za en dan. Takrat, ko so duše lepe, mlade.

*

Joj, ali je danes res velika noč? Praznik vstajenja?

Kdo je vstal?

Otrok, ki po cesti kruha prosi?

Mož, ki od rojstva do groba pri stroju gori?

Žena, ki v sobi podstrešni umira od glada?

Kdo je vstal? Tisti, za okni zaprtimi, v zlatu in vinu toneči?

Kdo je vstal?

*

Joj, ali je danes res velika noč?

Ne, ne, saj ni. Veliki petek je...

*

In veliki petek mora miniti, da pride velika noč.

Takrat vam povedal bom zgodbo veselo. Takrat, ko se bodo v pomladnem vetru napela bandera. Ko bodo poljane vesele in solnce na njih. Ko bodo lica vsa srečna, nasmešek na njih. In beli oblaki — srebrne ovčice na nebu.

Takrat vam povedal bom zgodbo veselo.

*

Joj, ali je danes res velika noč?

L. Mrzel:

Pesem, žena, dom*

Prečuden je svet človeške duše, ki iz njega vre poezija. Pesnik je v družbi že od nekdanj veljal za malo čudnega, malo čudaškega človeka, in dasi teče razvoju sveta dandanes precej v smeri neke družabne nivelizacije in socializacije med ljudmi, vendar bo ta stara misel najbrž še dolgo obdržala svojo veljavo. Življenje človeka teče na precej preprost, že iz pradaonih dni udomačen način: nekje se človek rodi in tam je prav za prav za zmerom doma, potem gre njegova pot skozi kraje, skozi čase in mimo ljudi, vsak dan, vsak hip jemlje slovo od tisoč obrazov in od tisoč stvari in se vsak dan in vsak hip seznanja s tisočem novih, polagoma gre in se bije, pri srcu mu je neprestano samo dobro ali pa hudo, poslavlja se od hiše, ki je bil v nji od početka doma, in išče nove — in grob, kakor pravijo, je njegov poslednji dom. Milijone in milijone ljudi je, ki jim ta hoja skozi življenje ne prizadaja ne bolečin ne skrbi: prav tako gotovo, prav tako preprosto in ponevedoma, kakor se nekje rode, dosežejo nekje drugje svoj cilj, in ko nazadnje umro, ne puščajo za sabo ne slave ne prahu. Pesnika pa je udaril bog, da skozi množico nese svoj križ in z njim križ vsega sveta. V njem so se zbrale vse bolesti

* Ob zbirki: Alojz Gradnik, Svetle samote. Uredil in predgovor o pesniku napisal Josip Vidmar. Založila Modra ptica v Ljubljani.

in vse radosti ljudi, da z nezadržano besedo v pesmi planejo iz njega in zagorijo nad obzorjem, da samotni popotniki sredi ceste, otroci, ki se v poznem mraku čez travnike vračajo domov, dekleta, ki šepčejo na vrtu, starci, ki s pipo v brezobnih čeljustih sedijo pred hišo, na mah zaustavijo svojo misel in korak in se zastmijo v večerno nebo: tako je, kakor da se je ta hip utrnila zvezda, ali pa tako, kakor da odhaja, kar je bilo pri nas, in se vrača, kar je že zdavnaj umrlo. — O, ti edini čudež božji na svetu, ki se mu reče človeško življenje! Je mar bilo kdaj na svetu kaj večjega, se mar lahko kdaj kaj večjega porodi pod nebom? Kje so, da bi lahko na dušek izpili to neizmerno, neskončno bogastvo do dna, kdo je, da bi lahko sredi tega sveta obupal od bede? Kar je treba luči za na pot, vse sijajo od vzhoda, in kar je treba teme, da se lahko skriva vanjo srce in se brez sramu izjoče v samotni, je dovolj veje od zapada. Zemlja, ki stojimo na nji, čas, ki vihra preko nas — vse se maje v svojih tečajih, kakor se ziblje klasje, ki zori. Nobene druge stvari ne more biti človek na svetu tako gotovo deležen kakor svojega vstajenja.

Ko se je nekoč zdavnaj prva misel rodila v človeku, se je najbrž rodila iz strahu. Misel je bila prvo orožje, ki ga je človek, ves sam sredi narave, ki ji je moral ali zapasti ali pa ji postati gospodar, dvignil v svoj silobran. Misel človekova je prav gotovo rojena iz strahu,

Alojz Gradnik.

zato pač tudi zdaj tako neusmiljeno gospodari nad svetom in nad ljudmi. Pesem pa se je rodila iz ljubezni in vse stvari, ki so od ljubezni, so tihe in plahe in jih je sram. Življenje samo je dobro, malo sladko je, malo grenko, toda samo po ljubezni je življenje lepo. Ljubezen je, ki kakor lepa, neznana žena za roko povede otroka iz zibelke skozi pomlad, poletje in jesen, in vse, kar so ljudje storili in doživeli od začetka do danes, so doživeli in storili samo po nji.

Kar je v novejšem času pesmi med Slovenci, je skoraj vsa s Krasa doma. Človeku se zdi, kakor da mora biti naša kraška pokrajina vse bolj na stežaj odprta svetu in solncu kakor druge naše dežele: vse, kar sije solnce, vse, kar zveni z neznanimi tokovi preko zemlje, vse, kar se rodi v človeških srcih in poje izpod žuljavih rok — vse odmeva ob kraški skali z vse drugačnim jekom kakor drugod pri nas. Vsa ta žalost s Krasa in ta radost, vsa ta kraška vera in ta kraški dvom, ki jim je v moderni našel besedo Alojz Gradnik in mlajši ob njem (Gruden, Kosovel in vrsta najmlajših): to so stvaritve, ki so duhovnemu obrazu naše kulture in našega človeka v novejšem času vtisnile najsilnejši pečat.

Gradnikova pesem je težka pesem človeka-iskalca, kakršna v našem slovstvu nima izlepa primere drugod kakor v Prešernu. Hoja samotnega človeka čez svet,

misel na Kras, kjer domača hiša stoji, srečanje z ženo in iskanje poslednjega praga, da bi čezenj stopil domov. Malo je v vsem našem slovstvu tako dovršene, neposredne, elementarne ljubavne lirike, kakor je njegova. Gradnik pozna srce človeka do prav zadnjih, poslednjih odtenkov. Od Župančiča, ki je v svojih ljubavnih pesmih ves ubran in razigran, se Gradnik loči po svoji težki idejni in etični razstrojenosti in je duhu našega časa, ki je ves v presnavljanju in prevrednočanju, zato mnogo bližji od njega. Njegova pesem ni samo izpoved enkratnega doživetja, njegova pesem je večno iskanje in opravevanje, njegova pesem se šibi pod težo notranjega razdora, njegova pesem je tožba, obtožba, obsodba in oprostitev obenem.

O, saj ne morem reči ti besede.
Če sem ti ko duhteča roža — vtrži,
če sem ti kakor čaša vina — drži,
o drži me na ustih in me pij,
da zadnja kaplja v tebi izkopni.

Ne misli na poznejše moje bede
in nič, prav nič naj te ne moti zdaj.
Potem? Potem le bodi brez srca,
potem me rožo z ного poteptaj,
potem me čašo prazno trešči v tla,
da slast ti še črepinj bo zvenketanje.

Ker vem, da kot razbite tvoje sanje,
kot bolečina, kes in kot zločin,
bom vedno še hodila ti v spomin.

To je pesem, ki iz vrelca čiste lirike meče tako ostro luč na vprašanje o srečanju žene in moža kakor najbrž nobena druga moderna slovenska pesem.

Poč, iskanje, borba s svetom, z Bogom in samim seboj: to je poč pesnika Gradnika. Komur je narava pretenke strune napela v dušo, da odzvanjajo slednjemu zgibu in utripu življenja, njemu je pač težko najti mir in dom. Srce mu mora neprestano bedeti, vsako minuto trkajo klici iz neznanih daljin pri njem — pesnik ne more biti lastnina nikogar, on je lastnina vseh. Za vsakogar je na svetu pripravljena hiša in dom, vsakomur je dano, da si naplete svojo tiho srečo. Pesnik je na cesti doma, on ne more biti deležen ničesar pod nebom in prav zato so mu tako blizu vse stvari:

Samo kdor sredi belih cest sameva
in komur noč nobena ni uteha
in svet in dom in sebe je proklel,
ve, kaj je ogenj in nad ognjem streha.

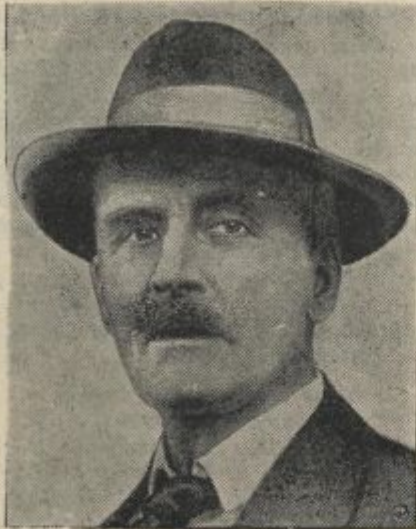
«Svetle samote», ki so izšle ob pesnikovi pedsdesetletnici, so pesniška zbirka, kakršne so redke v našem slovstvu, in je vredna, da greš v te samote iskat človeka in sebe.

L. Mrzel:

Knut Hamsun, Viktorija

Knut Hamsun in Maksim Gorkij, dve najvidnejši, največji osebnosti v sodobnem slovstvu evropskega kontinenta — kako za čudo sta si različna, pa kako za čudo obenem sta si podobna med seboj, tako po svoji življenjski usodi, kakor po svojem razumevanju človeka in svojem zadržanju do njega! Hamsun, pesnik-individualist, čigar neugnana strast je, neprestano se pogrezati samo v vrtoglave prepade srca, neprestano se igrati samo z najtanjšimi, najmanjšimi nijansami v luči in temi trpeče in radostne človeške duše, ta glasnik človeka, ki je neprestano samo ujet v labirint svoje lastne usode in svojega lastnega življenja — pa Gorkij, ta pi-

satelj in borec mrkega, razbrazdanega čela, ki mu je slednja beseda, slednja misel, slednji najtíjši utrip srca samo neizprosna volja po sproščanju, po osvobojenju človeka in vseh ljudi pod solncem: oba sta v proletarskem, zaorženem vagabundstvu svojih otroških let od blizu pogledala v brezdná človeške duše in v brezdná človeškega trpljenja na svetu in tedaj sta ozljubila človeka, da tolikšna ljubezen sije samo iz dela redkih pisateljev, in sta se oba, vsak na svojo fronto, šla zanj bojevati. Človek v verigah je glavni junak v delih obeh, toda dočim piše Gorkij s krovo in s pestjo, da verige rožljajo in škripljejo zobje in da se človek dviga iz črke

Knut Hamsun.

s svojimi mogočnimi pleči, piše Hamsun s krojo in z vnebovpijočim molkom svojega vekomaj razmišljenega, vse razumevajočega in vse odpuščajočega srca. Junak njegovih knjig ni ujetnik družbe in njenega sistema in ni upornik zoper njo, Hamsunov človek je samo ujetnik svoje čudovito svetle, čudovito temne duše in nepojmljivih zakonov, ki gospodarijo nad njo, in kadar se Hamsunov človek upre, se ne upre zoper krivico družbe in sveta, temveč samo zoper krivico, ki se lahko rodi iz slabosti in iz nasilja človeških duš. In vendar je Hamsun po osem svojem živoljenjskem delu vsem velikim duhovom enakovreden borec za poveličanje, za vstajenje človeka pod solncem: saj ni svoboda izključno samo vprašanje državne ureditve in socialnega reda, temveč je kos vsake svobode tudi sproščanje človeka samega.

Hamsunova «Viktorija» je prečudna pesem ljubezni.

Hamsun ne ljubi hrupnega smeha in vriska, v tišinah in samotah je zanj več lepote in več gorja kakor na križavih trgih in križiščih delavnega dneva. Živoljenje dobi pri Hamsunu za čudo prečiščeno, jasno podobo, tišč je neizrekljivih reči, ki jih je treba zamolčati, tišč reči je, ki so pri belem dnevu povsem brez pomena, pa se človek vendarle zateka k njim. Hamsun je v tej dobi največjega zgodovinskega, družabnega in duhovnega preloma, ki v nji živimo, s svojim delom ustvaril nov slog in iz Hamsuna bodo prav gotovo še pozne generacije zajemale s polnimi prgišči.

Prede je Freudova psihoanaliza postala zanimanje najširših krogov, je Hamsun s svojimi živimi obrazy, ki sijejo iz slednje njegove knjige, že zdavnaj ustvaril vse polno usod in duš, ki so kakor bogati rezervoarji vsega pojmljivega in nedoumnega, kar se lahko krije na dnu človeških src. Ljubezen je na svetu že izdavna tista stvar, ki je treba največ molčati o nji in ki mora o nji človek nositi na duši največ tajn. Tu, v tem svetu neizrekljivega in nedopovedljivega je prava domovina Hamsunovega ustvarjanja in odhod je prav za prav Hamsun doma. Ljubezen Viktorije, gospodične z gradu, in Johanesa, mlinarjevega sina, ta brezupna, nespametna ljubezen, ki zaradi družabne razlike med obema nikdar ne more do svojega objema, ta ljubezen, ki je samo bre-me in siva, žalostna odpoved: tu se Hamsun razživi do viška svoje umetniške moči in «Viktorija» je v resnici, kar reče Hamsun o knjigi svojega Johanesa: «celo kraljestvo, cel majhen šumeč svet občutij, obrazov in glasov».

Hamsun je skopih besedi, on je umetnik v tem, da se med prsticami polagoma vse samo pove. Mimo Viktorije, te lepe, velike žene, ki svoje živoljenje brez besede in brez vzgiba na ustnih polaga na žrtvenik očetove hiše, in mimo Johanesa, tega nerodnega kmečkega ljubimca in pesnika, ki se v obupu nad svojimi srečami reši v delo, je Hamsun v živih obrisih izoblikoval vse polno ljudi, ki jim ne boš mogel izlepa pozabiti obraza in pomena. Stari mlinar in mlinarica, grajski gospod in go-spa, bogati Viktorijin ženin poročnik Oton pa Ditlef, Kamila in stari, razočarani, pesnikujoči grajski domači učitelj — drug mimo drugega rasejo iz preproste zgodbe kakor živi, celi, resnični ljudje in ničesar drugega ne boš mogel napraviti z njimi, kakor da jih boš vzljubil in da bodo do konca ostali s teboj takšni, kakršni so, z vsem, kar so storili zlega in kar se njim samim zlega godi, z vsem, kar je solnca, ljubezni in radosti v njih. «Viktorija» je ljubačna zgodba, kakršnih je malo v svetovnem slovstvu.

Čas, ki teče mimo nas, gre v umetnosti prav gotovo v smer, v kateri se bo moral stari, samotni, vase zaključeni človek, kakor ga je do danes oblikovala literatura, umakniti novemu, aktivnemu, sredi borbe in sredi življenja stoječemu človeku, ki bo edini zmožen poslednje človeške zmage pod solncem. Hamsunovo delo pa bo ostalo kot večni, neizbrisen pomnik časa, ko so se ljudje zaoljo prevelike bede sveta zaklepali sami vase in pred samim seboj, in «Viktorija» bo med njegovimi deli ostala kot ena njegovih najlepših, najresničnejših umetnin.

Velika noč v Jeruzalemu

Kadar slavi svet veliki praznik Kristovega vstajenja, se samo po sebi vsiljuje vprašanje o Jeruzalemu in ostalih krajih na Vzhodu, po katerih je Jezus potoval.

Za praznik Kristovega vstajenja se ondi delajo velike priprave. To je vsako leto tako. Težko je napraviti paralelo med praznikom Kristovega rojstva in praznikom Kristovega vstajenja. Vendar se, kakor pripovedujejo, praznuje Velika noč veliko slovesneje in veseleje, že zaradi tega, ker pride na ta dan v Jeruzalem vse polno romarjev, vernikov, ki pridejo, da se poklonijo Jezusovemu grobu. Samo po sebi se razume, da se slavi Velika noč po vsej Palestini z velikimi verskimi slovesnostmi, ali v Jeruzalemu samem je to dogodek, ki se proslavlja vsako leto na prav posebno slovesen način.

Če hočemo prav razumeti Veliko noč v Jeruzalemu, enem izmed najslavnejših mest na zemeljski obli, je

treba, da se ozremo na nekatere zgodovinske dogodke. Že v 4. stoletju je zgradila mati cesarja Konstantina na kraju, kjer se je rodil Kristus, veličastno baziliko na čast caricj Heleni, poznejši svetnici. Hotela je na ta način ohraniti in zavarovati betlehemsko pečino. Zidovje bazilike je močno in trdno kakor trdnjava. Valovi borb, napadov, zavojevanj so napravili to zidovje še trdnejše. Zgodovina Betlehema in vseh svetih mest v Palestini ima to fatalno paradoksnost, da je prepredena s krvjo in vojskami za osvojenje mesta, v katerem se je rodil in v katerem je deloval «Kralj miru». Borbe so se vodile ne samo zoper privržence druge vere, ampak tudi med privrženci krščanstva samega. Ko je obiskal Palestino sv. Frančišek Asiški, mu je uspelo, da je postavil tovariše svojega reda za «čuvarje svete dežele». Leta 1575. so dobili pravoslavni v posest baziliko Kristovega rojstva in jo ohranili do

Veličasten pogled na zidine Jeruzalema, trikrat svetega mesta, kjer je vse polno krščanskih, židovskih in muslimanskih cerkva.

dandanes. Leta 1875. je prišlo do spopadov med pravoslavnimi in katoliškimi menihi.

Zdaj je v betlehemski baziliki neka vrsta interkonfesionalnega režima, pri katerem pa so pravoslavni v premoči. Verniki oziroma menihi grško-pravoslavne vere oskrbujejo presbiterij in oltarje na desni strani, Armenci pravoslavne vere pa oltarje na levi strani presbiterija. Katolikom je dovoljeno, da hodijo skozi

presbiterij do pečine, kjer se je rodil Kristus, v kripto katedrale, ki je samo deloma v njih posesti.

Za Veliko noč opravljajo pravoslavni s svojim svečeništvom velike obrede, katerih se udeležujejo tudi predstavniki tujih krščanskih oblasti v Jeruzalemu. Vtisk teh svečanosti je nenavadno globok in neposreden. Resnično sliko povzdigujejo s svojim neprisiljenim veseljem betlehemski pastirji, ki so po legendi in evangelijih združeni z veselim dogodkom v «najmilejšem mestecu Judove dežele».

Slovesnost prav posebno poveljujejo romarji. Po določenih predpisih, ki veljajo zanje, obiskujejo romarji podnevi svetišče, Kristusov grob, pečino rojstva,

Slovesnost Kristovega vstajenja spoštujejo tudi muslimani, ki prihajajo na ta dan v velikem številu v Sveto mesto.

Tri devojke iz Kane gredo k izvirku svete vode. V ozadju starka pred „zidom joka“.

Dolga vrsta romarjev, ki potujejo po cele dneve, da bi bili za Veliko noč v Jeruzalemu.

«zid joka» in ostale svete kraje. To se godi vedno v velikih skupinah, procesijah, ki dajejo svečanosti prav posebno pobožno značaj. Najzanimivejši so verniki, ki prihajajo iz oddaljenih krajev Svete dežele. Oni nosijo po navadi na ledjih velike bisage ali torbe, kjer imajo spravljeno vse, kar jim je potrebno za tiste dni v Jeruzalemu. Že nekaj dni pred Veliko nočjo jih lahko vidite, kako se pomikajo kakor vojska po cestah Svete dežele. V tej dolgi vrsti vidite starce in starke, mladeniče in dekleta, pa tudi otroke. Vsi gredo počasi, korak za korakom, veseli, da bodo na dan Kristovega vstajenja v Svetem mestu. Po cele dneve potujejo, ne da bi se utrudili. Prav tako so zanimivi tudi romarji, ki prihajajo iz drugih dežel. Vodijo jih po navadi duhovniki, ki poznajo pot in predpise velikonočnih svečanosti v Jeruzalemu.

Pravoslavna cerkev je v svoji ortodoksni vdanosti Kristovi pojavi vedno na vso moč gledala na to, da ohrani Sveto mesto krščanstva na dostojni višini. Zato imajo tudi svečanosti na Veliko noč takšen pomen in obseg, kakršnega si je po drugih krajih krščanstva težko zamisliti. Znano je, da se vrši pravoslavna proslava Kristovega vstajenja v Jeruzalemu s prav posebno vzvišenostjo, ki vzbuja s svojim obsegom spoštovanje in pobožnost. To je tudi vzrok, da se naide za praznik pravoslavne Velike noči v Jeruzalemu veliko več ljudstva kakor druge dni verskih svečanosti.

Na velikonočni praznik napravlja sveto mesto toliko različnih vtiskov, da jih je težko popisati. Marsikdo

misli, da je Jeruzalem čisto krščansko mesto z mnogimi cerkvami... Človek kar osupne. Jeruzalem je zibel vseh religij. Zato vidite ob dnevih verskih slovesnosti v tem prastarem svetem mestu krščanstva Beduine, Samaritanke, prebivalce Kane, muslimane in žide. Prihod romarjev in proslava Kristovega vstajenja budi tudi sicer pri vseh pobožno zanimanje, veliko jih pa pride ta dan v Jeruzalem, da bi prodajali romarjem svoje blago. Na verske obrede v svetiščih, zlasti v baziliki, je vezanih še veliko drugih verskih običajev, ki se vrše po vseh svetih krajih v Jeruzalemu. Skup vseh vtiskov, ki je velikanski, se globoko vtisne v dušo in ima obeležje nečesa res svetega. Celo tisti, ki pridejo kot turisti, da si samo iz radovednosti ogledajo mesto svete preteklosti, se vračajo v prepričanju, da so videli nekaj, kar je res lepo in vzvišeno.

Lahko si mislite, kaj pomeni obisk Jeruzalema za tiste, ki znajo gledati in občutiti lepote, ki jih nudi sveta dežela. To so zares nepozabni dojmi, ki jih ne morete povedati z besedo. Pot do Jeruzalema je za slednjega človeka redek in velik dogodek v življenju. Vse polno zanimivih epizod s tega potovanja, vse polno slik óndotnih pejsažev, običajev in narodov, in človek res ne ve, kaj je lepše in zanimivejše.

Trgovci Beduini čakajo s svojim blagom na Velikih stopnicah, da pridejo verniki iz cerkve.

Milica Stupanova: Sodobna gospodinja

V naših dneh je prav za prav naravnost tvegana zadeva, posvečati pretežni del ženskega lista gospodnji, poudarjati s tem iznova vso neizmerno važnost tiste naloge, ki jo vrši ženstvo v gospodinjstvu, obrniti občo pozornost javnega mnenja spet na gospodinjske naloge, kajti dandanes lahko vedno iznova opazujemo, kako se bavi velik del javnosti živahno z nalogami, ki jih ima ženska kot gospodinja, a obravnava to vprašanje z vidikov, ki so za prebujeni, zavedni ženski svet vseskozi nesprijemljivi in celo žaljivi.

Dandanes poudarja moški svet vedno in ob vsaki priliki, kolike važnosti so naloge gospodinjje, in vedno pogosteje se čuje o notranji zvezi med gospodinjstvom, narodnim in svetovnim gospodarstvom. Toda to priznanje gospodinjskemu delu, ki ga slišimo od najrazličnejših strani, ni iskreno in ne poteka iz nesebičnih nagibov. Takšno priznanje in poudarjanje dalekosežne važnosti gospodinjskih nalog naj bi samo pripravljalo

tla za geslo «Nazaj k domačemu ognjišču, nazaj med štiri ozke stene domačije», je samo hotna ali nehotna, včasih zavestna, včasih podzavestna priprava za bojni pohod, ki naj bi odvrnil ženstvo od javnega delovanja, ki naj bi omejil vedno rastoči vpliv ženskega dela v našem javnem življenju in usmeril mlade in sveže ženske moči na stranske tire, da bi ne korakale nevzdržno naprej in kvišku.

Zato je treba, da izpove ženstvo samo vedno in ob vsaki priliki določno in jasno svoje mnenje o življenjskih nalogah sodobnega gospodinjstva. Pri tem ni niti potrebno, da odklanja vsaka sodobna ženska naziranje, da je gospodinjstvo osnovna, najnaravnejša, najprvotnejša in najpristnejša poklicna naloga slehernega ženskega bitja. Lahko to naziranje zanika in pobija, kakor to dela večina mlade ženske generacije, a ga tudi lahko zagovarja, ne da bi s tem izdala lastne vrste, ne da bi s tem škodovala ženski stvari.

Zato je tudi treba pribiti, da je popolnoma podrejenega pomena, osebna zadeva vsake posamezne, če je gospodinjstvo poročeni ženski glavni oziroma edini ali pa postranski oziroma drugoredni poklic, ali pa tudi, če si ustvari neporočena ženska poklic, ki je v zvezi z gospodinjstvom.

Prav tako odločno je pa treba tudi vedno iznova opozarjati, da so se ženske, ki se bore za to, da se gospodinjstvo vsaj tam, kjer je ženski glavni oziroma edini poklic, sploh prizna kot poklic, kar še ni vsepovsod doseženo, vrgle v ta boj samo zato, da se s tem vsaj nekoliko prizna delo tistih žen, mater, sester itd., ki oskrbujejo hišo in dom, da se spravi vsaj v gotov okvir. S tem se je vcepila vsem prizadetim vsaj zavest, da vrše najmanj tako važno nalogo kakor drugi, katerih delo je obsegala in združevala beseda poklic, kar je dvignilo njih duha. To je bilo potrebno, kajti do nedavnega je bil združen pojem gospodinjanskega dela nehote s predstavo o delu, ki nikakor ni polnovredno. S tem, da se je priznala gospodinjstvu vsaj ista veljavnost kakor drugim poklicem, se je to podcenjevanje gospodinjanskega dela v miselnosti ljudi že nekoliko odpravilo.

To napačno vrednotenje gospodinjanskega dela, opravil v notranjosti hiše, je nekako že prirojeno človeški miselnosti, od pradavnih dni naprej je smatralo človeštvo zunanja dela, opravila izven hiše za častnejša in zato zasledimo v zgodovini narodov vedno iznova, da si prisvajajo dotični spol, ki ima nadoblast, premoč nad drugim spolom, vedno častnejša in uspešnejša zunanja dela, dočim mora opravljati nevhvaležnejša notranja dela v hiši vedno podložni spol. Ker je vladal našemu kulturnemu svetu zadnja tisočletja moški spol, obstaja pri nas še dandanes ona delitev dela, ki odkazuje v splošnem moškemu zunanja, ženski pa notranja dela. Pri narodih pa, kjer je vladala v gotovih razdobjih ženska, nam pokazuje zgodovina ravno na-

sprotni pojav, da so namreč ženske opravljale zunanja dela in da so prepuščale moškim hišo in dom. Pri vseh takih narodih, n. pr. pri starih Egipčanih, njih sosedih Libijcih, Spartancih itd., so opazovali, da je ženska odklanjala vsa domača dela, celo nego otrok, ki jih je ponekod takoj po rojstvu prepustila moškemu, ker je smatrala taka moška dela kot manjvredna in poniževalna za žensko čast. Takšna delitev dela, docela nasprotna našemu sedanjemu naziranju, se je n. pr. lahko opazovala v Kamčatki še v prejšnjem stoletju. Raziskovalci, ki so obiskali Kamčatko, niso mogli žensk v Kamčatki pripraviti do tega, da bi jim kaj oprale, skuhale ali zašile. Ta dela so se jim zdela poniževalna, ker so bila po njih pojmovanju pač moška dela.

Zato je zmoten tisočletja stari nazor in presodek moških, da je sedanja delitev dela med obema spoloma, ki je značilna za moško nadoblast, prirodna in da je utemeljeno z naravnimi zakoni, ako je torišče moškega delovanja zunaj, žensko delovno polje pa da se giblje v ozkem okviru hišnih opravil.

Zanimiv pa je predvsem način, kako si je z rastočo močjo dotični spol, ki je podjarmljal drugega, prisvajal z nadvlado nad njim obenem vedno bolj in bolj tudi njegovo delo. V tem oziru nam nudi določne, izredno zanimive primere egipčanska zgodovina. Ko se je pri Egipčanih doba ženske nadvlade preživela in se je pod grškim vplivom egipčanski moški svet začel boriti za svoje pravice, mu je začelo presedati dosedanje domače delo, in na več listinah se je ohranila opazka, da je morala žena pomagati svojemu možu pri nadziranju doma. Sedaj torej egipčanska žena že ni več odklanjala domačih del kot poniževalnih, ker je njen vpliv že padal. Egipčan pa si je polagoma, korak za korakom, osvajal zunanja opravila in ženi vedno bolj odkazoval dom. Iz vsega tega se vidi, da ni posamezni spol za določena opravila posebno nadarjen in da torej današnja delitev dela nikakor ni naravno

Čepine prinesejo srečo.

(Iz natečaja Dremovega svetlobnega merilca.)

utemeljena, ampak da je odvisna izključno od tega, kateri spol ima oblast v rokah. Zato so tudi notranja hišna opravila, torej gospodinjska dela, bila do sedaj vedno podcenjevana, pogosto celo omalovaževana.

Ako pa se sodobna ženska tega zgodovinskega dejstva zaveda in ga poudarja, ne stori to zato, ker odklanja gospodinjstvo. Odklanja ga samo neznatni del ženstva, tiste, ki pač ne čutijo v sebi nagnjenja in veselja za gospodinjstvo, in bi bilo zato tudi nesmiselno in škodljivo, ko bi jih silili k temu. Ogromna večina današnjega ženstva pa ne odklanja gospodinjstva, odklanja samo naziranje, da bi morala biti ženska samo gospodinja. Sodobna ženska je spoznala tihi blagoslov, ki leži v gospodinjskem delu, neglede na to, če je potem gospodinjstvo ženski glavni ali samo postranski poklic. Zato ga tudi ne zavrača, ampak zahteva samo, da se da gospodinjstvu tisto priznanje, ki mu po vsej pravici gre.

Značilno za sedanje vrednotenje gospodinjskega dela je dejstvo, da se je treba še sploh boriti za to, da se prizna gospodinjstvo kot poklic, ker je do sedaj vladalo naziranje, da ni gospodinjsko delo niti enakovredno drugim poklicem. V resnici je pa gospodinjstvo mnogo več kakor poklic, gospodinjstvo je najvažnejša človeška naloga, dandanes še bolj ko kdaj poprej. Predvsem je potrebno, da se dokopljejo do tega spoznanja gospodinje same, kajti nešteto takih je še med njimi, ki si same niso na jasnem o vrednosti svojega dela, ki so popolnoma negotove, kakšno stališče naj v notranjosti same zavzamejo do svojih gospodinjskih nalog. V prejšnjih dobah, ko še ni bilo ženstvo v toliki meri prebujeno, je vršila ženska svoje gospodinjske naloge bolj ali manj topo in vdano, ne da bi mnogo razmišljala o višjih ciljih in nalogah gospodinje, ker je stala takrat sama podzavestno pod vplivom moškega mnenja, da je gospodinjstvo manjvredno človeško opravilo.

Ko se je najnovejši čas ženska osvobodila spolne podrejenosti in dosegla enakopravnost, je doživela v samostojnem poklicu izven doma zavest lastne moči, občutila veselje, da sme sodelovati pri vseh nalogah človeštva, spoznala, kako povzdigujoč vpliv ima na človeka občutek, da je deloven član človeškega občestva. Zato se je vnovič zazdelo mnogim ženskam, ravno najkrepkejšim in najizrazitejšim osebnostim, da je gospodinjsko delo resnično podrejenega pomena, ker se giblje delo gospodinje samo v mejah štirih ozkih sten, in da je še tam komaj omembe vredno, saj je to, kar prizadene gospodinji toliko dela, truda in skrbi, n. pr. jedi, nekaj ur potem, ko se je použilo, že tudi pozabljeno, da mora s snaženjem in pospravljanjem sob in z drugim gospodinjskimi opravili začeti vsak dan iznova. Zato se tudi lahko opaža, kako mislijo tiste žene in matere, katerim je gospodinjstvo sedaj edini poklic, a ki so imele pred poroko drugega, pogosto s hrepenenjem na svoj prvotni poklic, o katerem se jim zdi, da jih je vse bolj izpolnjeval in zadovoljeval. Če so prilike v zakonu za takšno ženo neugodne, če je njeno razmerje do moža drugačno, kakor je prej pričakovala, pa tudi če je imela prej morda res lep in zadovoljiv poklic, lahko privede takšno živo hrepenenje po prejšnjem poklicu v zvezi z osebnim omalovaževanjem sedanjega gospodinjskega poklica do resnih nesoglasij v zakonu.

Vse to se bo izboljšalo, kadar se bo sleherna gospodinja zavedela važnosti lastnega poslanstva, kadar bo spoznala, da je gospodinjstvo dandanes važnejša naloga kakor kdaj poprej, kajti v naši dobi, ki stavi na posameznega človeka tako velike zahteve, je neizmerne važnosti, ohraniti ga telesno in duševno zdravega in

močnega, da se bodo lahko vse njegove zmožnosti čim bolj razvijale, da bo stal trdno in močno sredi življenjskega boja. Močno oporo v življenjskem boju pa lahko nudi slehernemu človeku prijeten in ugoden dom, ako ga zna gospodinja ustvariti svojim dragim. Prav zato, ker lahko dobimo dobre sodelavce samo iz domov, kjer vlada dobra gospodinja, je vprašanje sodobne gospodinje tudi eno najvažnejših vprašanj sodobne družbe.

Naloga gospodinje je pa dandanes neprimerno težja kakor je bila v prejšnjih časih, kajti danes se stavijo njenemu delovanju povsod velikanske ovire, n. pr. pomanjkanje denarja, preobremenjenost gospodinje, ki je s tem v zvezi, in še mnogo drugih. V istem razmerju, kakor naraščajo ovire in težkoče, pa postaja naloga sodobne gospodinje vedno težavnejša in odgovornejša, kajti naše življenje postaja vedno bolj zapleteno in zamotano, vedno težje je za gospodinjo, ustvariti svoji družini zunanje in notranje kar najbolj ugodne pogoje za uspevanje.

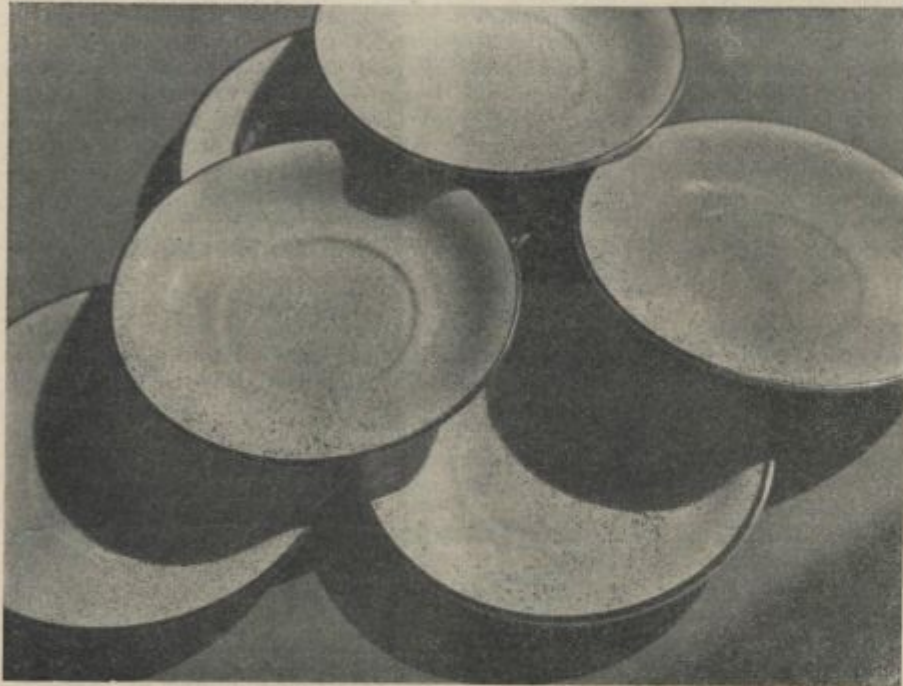
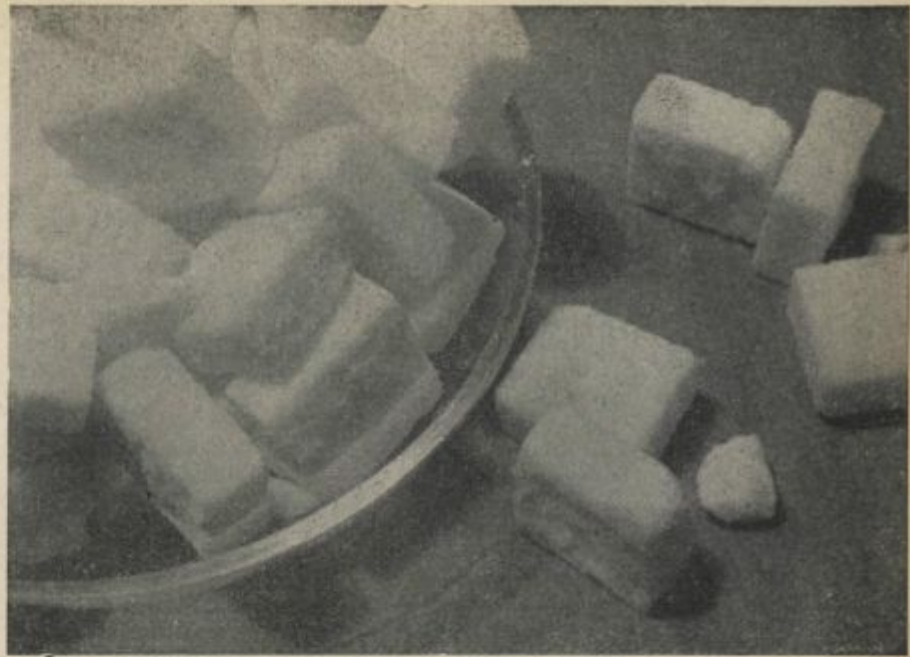
Še težavneje pa je za gospodinjo, izpolniti v notranjem pogledu zahteve nove dobe. Dandanes so dokazala znanstvena raziskavanja, kako važna so ravno prva življenjska leta v duševnem in telesnem oziru za človekov razvoj, da je odločilno za vse življenje posameznika, če ga je vodila ravno v prvih letih skrbna roka, če je rasel v prvi dobi na ugodnih tleh. Zato mora biti sodobna gospodinja predvsem močna, skladna, enotna osebnost, ki vtisne domu tudi v notranjem pogledu pečat svoje osebnosti, ki izžareva toploto svoje bogate duševnosti na vse strani.

Kdor bo tako doobra doumel bistvo naloge, ki jo vrši sodobna gospodinja, bo moral priznati, da je poklic gospodinje prav posebno še v današnjih časih nadvse važen in zato vreden, da se ga loti sleherni ženska, ki si ga je sama izbrala, z navdušenostjo in veseljem, da vloži vanj vso ustvarjajočo moč svoje osebnosti. Videla bo, da jo bo gospodinjski poklic prav gotovo vsaj tako, če ne še mnogo bolj izpolnjeval in notranje zadovoljeval kakor vsak drug poklic. Vsakdanje gospodinjsko delo nudi neprimerno več možnosti za razcvit in povzdigo lastne osebnosti kakor delo v nešteti drugih poklicih, saj mora dandanes posameznik v večini poklicev izven doma opravljati le maloštevilne, v svoji enoličnosti notranje ubijajoče gibe in kretnje, n. pr. delavka v tovarni, strojepiska v uradu itd., in le malo je poklicev, v katerih se lahko človek resnično ves izživlja, tako da najde v njih tudi notranje zadovoljstvo. Med temi pa zavzema gospodinjstvo prav gotovo eno prvih mest, in zato je gospodinjstvo tudi več kakor navaden poklic.

Seveda pa je potrebno, da posveti sodobna gospodinja tudi zunanemu okviru svoje gospodinjske naloge vso potrebno pažnjo, ako noče zaostati za duhom časa. Vedno mora biti svojemu delu gospodar, ne pa suženj, delo mora premišljeno poenostaviti in si ga pametno razvrstiti po natančno določenem načrtu. Vsaka gospodinja se mora zavedati, da v dandanašnji dobi skrajno racionalizirane industrije vseh predmetov, tudi tistih, ki so potrebni v gospodinjstvu, nikakor ne gre, da bi se tisto, kar se je prej s takim preudarom, trudom in s toliko tehničnimi pripomočki izdelalo, porabilo potem v gospodinjstvu tako brez vsega premisleka, da bi se tako rekoč brez potrebe zavrgle ogromne množine materiala, denarja, pa tudi človeških moči. Kakor so moški poenostavili delo v industriji, morajo gospodinje vzporedno s tem prenesti racionalizacijo tudi v gospodinjstvo. Najodločnejši korak so v tem oziru napravili v Ameriki, kjer so racionalizacijo, kakršne so bili vajeni v industriji, prenesli tudi na

gospodinjstva. Od tega smo pri nas še daleč, ker so pri nas drugačne razmere. Vendar pa mora tudi pri nas zasledovati sodobna gospodinja z živim zanimanjem vsak napredek na polju tehnike, ki utegne imeti pomen tudi za gospodinjstvo. Vpeljati mora v svojem gospodinjstvu pridobitve novega časa, kolikor ji to dopuščajo razpoložljiva sredstva in uravnati sploh vse svoje delo po novodobnih delovnih načelih. S tem bo koristila predvsem sama sebi in tako neposredno tudi svoji družini, kajti dandanes smo že iz tistih dob, ko so gospodinjje brezsmiselno izčrpavale svoje moči in se niso zavedale, da je to brezplodno žrtvovanje, družini ne v korist, ampak v vsestransko škodo.

Prav tako mora posvečati sodobna gospodinja vso skrb vestni pripravi na gospodinjski poklic in potem vednemu neumornemu izpopolnjevanju na vseh področjih. Prav zato, ker ni gospodinjstvo poklic, ki bi se ga lahko kdo samo zunanje priučil, ampak je tvorna naloga, sorodna umetniškim in znanstvenim poklicem, je za gospodinjstvo prav tako kakor za vse panoge znanosti in umetnosti strokovno znanje nujna potreba, zahteva, ki je sama po sebi umevna. Dasi ni zunanji

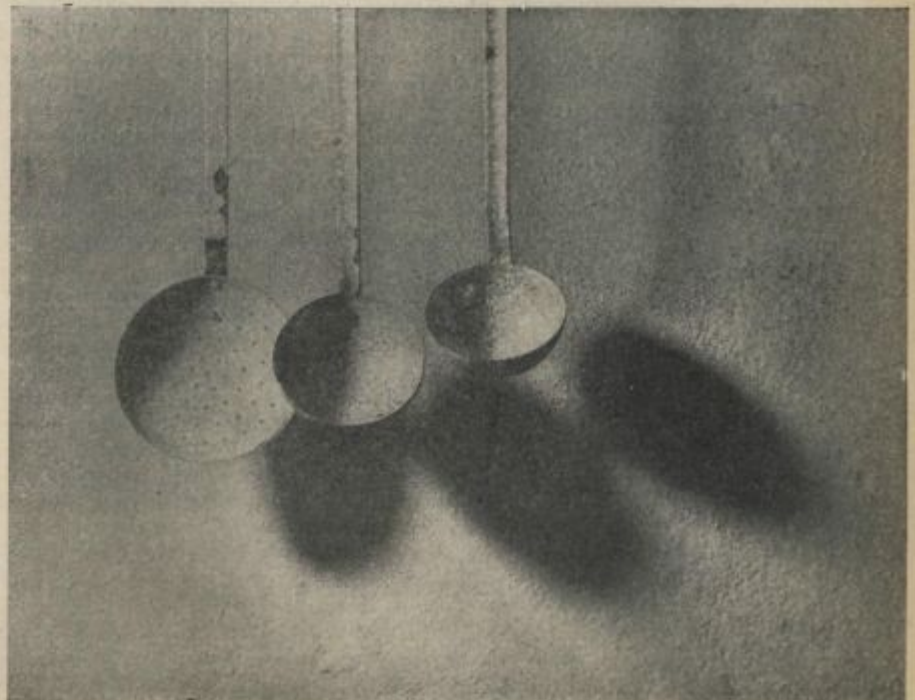

Poezija v gospodinjski fotografiji.

(Iz natečaja Dremavega svetlobnega merilca.)

okvir merilo za vrednost gospodinjje, ampak je odločilna njena notranja tvorna moč, je vendar dejstvo, da je navadno ravno od zunanosti, od tehničnih in mehaničnih zadev odvisen potek gospodinjstva. Seveda je pa v bistvu vseeno, ali si pridobi gospodinja potrebno strokovno znanje, svojo poklicno tehniko s poklicnim gospodinjskim šolanjem ali pa kot gospodinjski samouk. Ker pa je njeno strokovno znanje brez dvoma vse obsežnejše in ima vse trdnjšo podlago, ako si ga pridobi s poklicnim šolanjem, je upravičeno, da se posveča čim dalje večja pažnja strokovni poklicni izobrazbi gospodinje. Vedno večje zahteve stavlja nova doba na gospodinjjo in vedno bolj postaja vsestransko tehnično znanje gospodinjje nujna, sama po sebi umevna zahteva, dasi bo ostalo gospodinjstvo vedno tvorna naloga, kateri se človek ne more priučiti samo od zunaj, ampak mora rasti kot celota od znotraj navzven, in bo zato v gospodinjstvu na mestu vedno le cel človek, ki bo izžareval notranje sile svoje bogate osebnosti vsej svoji družini.

Milica Stupanova:

Moški v gospodinjstvu

Ako je obstoj družinskih enot v nevarnosti, ako se res pojavijo tu pa tam znaki, ki kažejo na razpad družine, ima to svoj vzrok brez dvoma v tem, ker hodijo vsi družinski člani še vedno vse preveč po starih tirih, namesto da bi svoja pota preokrenili odločno v smer nove miselnosti.

Moški, najsi bo družinski član mož, sin, oče ali brat, misli, da je njegovo dnevno delo dokončano takrat, ko opravi svoje navadno osemurno poklicno delo, in smatra za svojo pravico, da potem počiva in se neguje navznotraj in navznotraj, neglede na to, ali morajo ženske člani družine še opravljati gospodinjska dela ali ne. Še dandanes je mnogo žensk, katerim se zdi to čisto v redu, ker so še vedno v sponah miselnosti prejšnjih dob. Saj so bile nekdanj same naziranja, da naj žena možu ne govori o svojih «malenkostnih» gospodinjskih skrbih, kadar ga ima zvečer srečno doma, ker je njena dolžnost, da pomaga možu preko njegovih dnevnih skrbi, dasi so bile skrbi matere in gospodinje že v prejšnjih časih prav gotovo najmanj tako važne kakor moževe poklicne skrbi. Toda takrat je bil možki še kolikor toliko upravičen do takega naziranja, saj je bila takrat žena zaposlena samo v gospodinjstvu, in še pri gospodinskem delu je imela mnogokrat na razpolago tuje plačane moči. Mož je nosil takrat vso odgovornost za družino in se je lahko žena brez skrbi naslonila nanj, tako da je bil zakon za večino res varno pristanišče. Dandanes vseh teh predpogojev ni več, zato mora dandanes tudi možki iz meščanskih slojev preokreniti svojo miselnost v druge smeri.

Treba je poudariti, da se kmet in proletarec zavedata včasih bolj kakor meščan, da je zakonska zveza pogodba, ki terja od obeh zavezanih strank enake pravice, pa tudi enake dolžnosti, in zato so zakoni pri njih pogosto prav srečni. Ako opravi ročni delavec svoje poklicno delo oziroma svoje delo za zaslužek, pomaga navadno prav rad še svoji ženi pri težjih gospodinjskih opravilih. Intelektualci pa še dandanes pogosto mislijo, da onečašča ročno delo človeka in da se zato ne smejo nikoli pritekniti gospodinjskih opravil. Intelektualec pogosto ne pomisli, da ne zadostuje, ako sicer spoštuje svojo ženo, a se mu zdi pri tem čisto naravno, da mora ona delati zanj in za družino brez odmora ves dan in še velik del noči, medtem ko lahko mož in tudi drugi možki člani družine, ko dokončajo svoje opravilo, brez skrbi počivajo.

Za moža, ki priznava gospodinjstvo kot poklic, vsaj enakovreden drugim poklicem, ako se mu že ne zdi, da je gospodinjstvo še več ko drugi poklici, sledi iz tega spoznanja nujno obveznost, da mora pomagati svoji ženi pri gospodinjstvu, ker bi imel drugače eden zakonski drug neomejen delovni čas, medtem ko bi drugi lenaril. Prav posebno je to potrebno v naših dneh, ko se delo gospodinje kljub vsem tehničnim olajšavam v gospodinjstvu vedno veča, ker ima sodobni človek vse večje zahteve kakor človek prejšnjih dob, saj stavi tudi življenje samo na človeka vse večje zahteve.

Moška pomoč bi se ne smela omejevati samo na primere, ko se žena udejstvuje v poklicu izven doma. Ako ni žena samo gospodinja, bi se zdelo možkemu še prej potrebno, da ji malo pomaga pri gospodinjskih opravilih, dasi so tudi dandanes nešteti primeri, ko se vrneta mož in žena hkrati s poklicnega dela, a čaka ženo doma še vse gospodinjsko delo, medtem ko mož lepó počiva. Še manj kakor v takih primerih pa se zdi povprečnemu možu vredno in potrebno, da pomaga svoji ženi, ako je

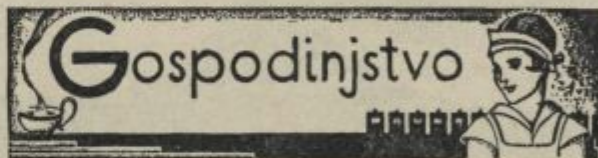
samo gospodinja, ker je mnenja, da mora takrat že vse sama opraviti. Tako pusti ženo, da se peha z gospodinjstvom, z veliko družino in s stanovanjem sama, ko bi ji lahko marsikdaj olajšal delo.

Moška pomoč v gospodinjstvu bo pa gospodinja prid tudi zato, ker bo možki spoznal gospodinjsko delo v vseh podrobnostih in se ga naučil ceniti.

Ako pomaga mož ženi pri gospodinjskih opravilih, je to tudi velike vzgojne vrednosti za otroka. Ako vidi deček, kako lepo pomaga oče materi, bo dobil mnogo več spoštovanja pred materjo in pred ženstvom vobče, kakor če bi videl, da mora mati očetu na vse načine streči.

Zato bo družinskemu življenju samo v prid, ako se bo možki udejstvoval tudi v gospodinjstvu, kolikor mu to čas dopušča. Seveda ne samo, kadar je ravno dobre volje ali če mu slučajno tako ugaja, saj se je že večkrat zgodilo, da je prinesel mož v takih svetlih trenutkih ženi premoga iz kleti ali pa je skuhal namesto nje mleko za otroka. To pa še ni resnična, stalna pomoč. Odvzame naj gospodinja to ali ono opravilo, katerega naj redno vrši, ker le tako bo resnično razbremenil gospodinjo. Seveda bo moral vsak možki najprej sam v sebi temeljito pomesti s starimi predsodki, kajti neverjetno je, koliko del se še danes zdi možkim nečastnih. V tém oziru je lahko možkim svetel vzor Masaryk, ki je cenil previjanje otroka, kuhinjska dela in sploh vsa gospodinjska opravila prav tako kakor vsako socialno ali znanstveno delo. Kot mlad profesor je vozil po Pratru otroški voziček in še kot univerzni profesor je hodil s torbo nakupovat krompir za družino. Tako je pomagal svoji ženi, ki je bila «samo» gospodinja, in izpričeval tudi dejansko svoj nazor, da ne sme biti žena sužnja gospodinjstvu.

Dandanašnji možki, ki je suženj borbe za obstanek, potrebuje še prav posebno ženo, ki mu bo vse razumevajoči tovariš na življenjski poti, ki mu bo trdna opora v življenjskem boju prav v toliki meri kakor on njej. Tega pa ne bo dosegel, ako se ne bo zavedal, da so dolžnosti enega tudi dolžnosti drugega, da more biti samo obojestransko razumevanje medsebojnih interesov podlaga za trajno, resnično srečo v zakonu.

Vera Kumeljeva:

Razdelitev dela v gospodinjstvu

Gospodinjstvo zahteva od žene veliko dela in napora. Vse svoje moči mu mora posvetiti. Od jutra do večera skrbi in misli, kako bi vse boljše uredila. Dostikrat jo pa tarejo tudi materialne skrbi, zlasti v sedanjih hudih časih. Ni čuda, da jo polagoma mine veselje do vsega in da ji začnejo pešati telesne in duševne moči.

Le zamislimo se v duševnost take žene. Bodisi da je v poklicu ali pa da je doma in je «samo» gospodinja. Malokatera si lahko privoščiti pomočnico. Pa tudi taka gospodinja je preobremenjena z delom, če ima kaj več dece. Biti mora mati, vzgojiteljica, bolniška strežnica, šivilja, kuharica in poleg vsega še ljubezniva tovarišica svojemu možu. In to, zadnje, je mnogokrat najtežje. Žena se ne sme kazati utrujena, upehana, ozlovoljena, ker s tem ubije vso harmonijo domačnosti. Kje naj dobi moči, da vse dobro opravi? «Saj ne utegnem, kdaj naj se odpočijem, da bom vedra», bo vzdihnila marsikatera žena. Vedno samo gleda, da imajo vsi, kar požeje, sama

nase le prerada pozabi. Tako ji polagoma tone duh v vsakdanjosti življenja in ves njen svet je le okrog domačega ognjišča. Kje so ostale vse lepe sanje in upi mladih dni? Da, zares, le sanje so bile in gradovi v oblakih.

Nikar tako! Žena gospodinja mora imeti tudi čas zase, ne za lenarjenje ali lagodno življenje. Nasprotno, dela se ji hoče, a ne takega, ki se izgublja v vsakdanjih malenkostih in s svojo enoličnostjo ubija duha in veselje do vsega. Hočemo delo, ki ga same znamo, in mu ne damo, da bi nam ono gospodovalo in nas preganjalo od minute do minute.

Vsako delo, ki se ga lotimo, zahteva, da ga znamo in natančno premislimo. In gospodinjstvo ni ravno med najlažjimi. Kdo bi zahteval od obrtnika, n. pr. od mizarja, da popravlja čevlje ali šiva obleko, kajne? Nesmiselno! A od žene se zahteva še vse bolj raznoterih veščin. Z resnostjo naj se vpraša, ali res razume svoje delo tako odlično, da ga ni mogoče bolje opraviti. Gotovo kaj kmalu spozna, da bi to in ono bolje uredila na drug način. Zato naj se potruži in podrobno premisli vsako delo, ki ga namerava izvršiti, kako ga najbolje, hitro in brez prevelikega potroška delovnih moči dokonča. Vpraša naj tudi za svet knjige, gospodinjsko posvetovalnico ali pa naj se obrne na izkušene gospodinje, če si sama ne ve pomagati.

Koliko dragocenega časa gre mnogokrat v izgubo z nepotrebnim postajanjem pri sosedah. Manj bi bilo prepirov in žalitev, če bi bilo delo smotrno porazdeljeno in bi se ta čas koristno uporabil za oddih ali karkoli.

Nujno je potrebno, da si vsaka gospodinja napravi natančen načrt za vsa dela v gospodinjstvu in se ga tudi natančno drži. Kakor je važna dobra razdelitev dela, prav tako je važna tudi dobra ureditev stanovanjskih prostorov in kuhinje. Lahko bi primerjali dobro gospodinjstvo stroju, ki dobro deluje le takrat, če so vsa kolesa v redu. Kakor hitro le eno ni v dobrem stanju, zaostaja ves obrat. Koliko časa izgubi gospodinja, ki pripravlja obed, pa gre najmanj desetkrat v shrambo po živila, ko bi si bila lahko vse hkrati prinesla, če bi bila svoje delo prej premislila. Prav tako zapravi mnogo časa s tem, da išče kuhalnico, nato pokrovko, in če ne najde hitro primerne kozice. Tej odpada lošč, druga nima ročaja itd. Vsaka potrebščina naj bo na mestu, ki je za to določeno. Najbolje v bližini štedilnika in v brezhibnem stanju, da ne bo iskanja in jeze. Prav isto velja o ureditvi sob. Delo bo pa le tedaj dobro opravljeno, če je vse doma, kar potrebujemo pri kuhi, snazenju ali pranju. Kateri gospodinji se še ni primerilo, da hoče hitro kaj speči ali skuhati, pa z nevoljo zapazi, da nima masla, sladkorja ali česa drugega. Hitro steče k bližnjemu trgovcu, medtem pa ji na štedilniku prekipe jedila ali se celo pripalijo. Misli si: «Zares slab dan imam, vse mi gre narobe!» Nerada si prizna, da je vse sama zakrivila, ko ni že prejšnji večer premislila delo naslednjega dne in vsega potrebnega nakupila.

Razdelitev dela v vseh najmanjših podrobnostih je na vsak način potrebna. Ne zadostuje samo enkratna razdelitev, ki bi veljala kot nekakšen nepremakljiv, ukažujoč urnik. Vsak dan prinese kaj novega in dostikrat bo treba kaj premeniti, zamenjati ali odložiti na poznejši čas. Pri vsakem delu, ki ga hočemo dobro opraviti, je treba natančnosti in vestnosti. Z doslednostjo naj gospodinja vodi, nadzira in razvršča delo. Nič ji naj ne bo premalenkostno. Kajti majhna površnost prizadene lahko veliko nevoljo. Priporočljiva je tedenska razdelitev dela. Ta teden določi za pranje, likanje in krpanje perila, naslednjega za temeljito čiščenje stanovanja, kleti ali podstrešja, zopet drugega za popravilo ali novo nabavo spomladanskih ali poletnih oblek.

Težko je kaj določenega svetovati in podati natančen načrt, ker si to pač vsaka gospodinja najbolje sama uredi za svoje posebno gospodinjstvo. Le ona ve, kako ji je najbolj ugodno in kakšne so domače razmere. Sestavi naj si tudi tedenske jedilnike in temu primerne zapiske za nakup raznih živil in potrebščin. Ni dovolj, da ima vso razdelitev v mislih, tudi zapisati jo je treba. Le tako lahko primerja in po izkušnjah prejšnjih tednov izboljša potek vsega dela. Poleg tega pa lahko kaj pozabi, ko ima še druge skrbi. Zapiski ji bodo najboljši svetovalci v zadregah, seveda, če jih bo vodila z doslednostjo. Tako si mimogrede sama vzgaja voljo in krepki značaj. Nobeno podjetje ne uspeva brez dobrega knjigovodstva in razvrstitve. Tudi gospodinjstvo ne, ki je zase majhen obrat s prejemki in izdatki. Ko bi se vse gospodinje v državi zavedale velikega pomena gospodinjstva, bi bilo naše stanje boljše. Največja kupna moč, jedro vse trgovine je v naših rokah.

Ni potreba, da gospodinja vse delo sama opravi. Čemu bi mati neutrudno krpala in živala, hčerka, ki je mlada, pa bi čitala romane ali se izprehajala. Vsaj svoje perilo naj si sama zakrpa in pospravlja za sabo. Otroke navajajmo že zgodaj, da pomagajo. Odkazati jim moramo takšno delo, ki je njih skromnim močem primerno. Kako ponosen je otrok, da lahko že pomaga. Ščasoma si vzgojimo v otrocih pomoč, ki ni le materi koristna, ampak še v večji meri njim samim. Življenje jim bo lažje, če bodo vajeni dela od mladosti. Z delom jih tudi primerno zaposlimo. Ne bo več tožb o sitnosti, porednosti in muhavosti dece, ki ne ve kam s svojimi mladimi močmi. Tako dobi žena-gospodinja tudi časa zase, za nego svojega zdravja, za izprehode, za oddih, razvedrilo in pa tudi za svojo izobrazbo.

Stana Vinšek:

Od 5^h do 6^h

Kaj — šele pet? To je pa res čudno, da sem se danes tako kmalu zbudila. In prav za prav nisem prav nič trudna. Kako prijetno je takole v topli, mehki posteljici — povrh še z zavestjo, da lahko še tri ure spim. Da — če bi danes vstala že ob šestih? Čisto tiho — pa bi se lepo oblekla in mizico slavnostno pokrila — s tistim čipkastim prtom — ob sedmih pa bi slovesno zbudila svojega možička — to bi gledal! Saj mi tako vedno nagaja, ker tako rada spim. Naj le vidi, da znam tudi jaz zgodaj vstajati, če le hočem! Pa zakaj bi le vsak dan že ob sedmih zlezla iz postelje? Še predobro se spominjam, kako težko mi je bilo vstajati, ko sem še morala vsako jutro v banko. Sedaj pa res ne vem, zakaj bi vstala prej kakor je treba — no pa danes bom, bom, bom! Sicer je pa šele pet minut čez pet — torej še lahko celo uro poležim. O ti moja ljuba posteljica! Če le ne bom spet zaspala — malo podremlem pa še lahko, se bom že ob šestih zbudila, ko pride Lojzka zakuriti. Ona je točna — ona je sploh sijajna. Hvala Bogu, da sem slednjič vendar dobila tako prijetno deklo — če pa samo pomislim na njene prednice, imam kar dosti. Je pač tudi res križ, če se človek poroči kar tako iz banke in nima niti pojma o kuhi in gospodinjstvu. Mama me je sicer hotela še malo pripraviti — a moj možiček je bil mnenja, da so to malenkosti, ki se jih bom takoj naučila — in jaz sem bila seveda istega mnenja kakor on. No — pozneje sva oba svoje nazore o tej točki nekoliko izpremenila.

Mama mi je hotela vsaj za prvi čas posoditi našo staro Ančko — pa to nesrečnico je ravno takrat začel ščipati revmatizem, jaz pa tudi nisem hotela mami delati skrbi in sem energično izjavila, da si bom deklo

že sama poiskala. Ker sem pa hotela le varčevati, sem si izpočetka najela le postrežnico, ki nama je tudi prinašala hrano iz hotela — dokler se obeh nisva pošteno naveličala: postrežnice in gostilniške hrane. Moj možiček je bil pač že nekajkrat skromno predlagal, naj bi sama kaj pripravila — sem pač spekla ali skuhala par jajc — narezka in sira k sreči ni bilo treba kuhati in čaj se mi je tudi še nekam posrečil... Sčasoma sem pa le opazila, da bi rajši imel kaj drugega — že iz tega, ker mi je za god kupil tako lepo ilustrirano kuharsko knjigo. Nekaj reči sem tudi junaško poizkusila napraviti — a teorija in praksa je le dvoje. Možičku si o teh ponesrečenih poizkusih seveda nisem upala praviti, trdno pa sem sklenila, da si nabavim služkinjo: močno, delavno, ki zna predvsem kuhati. No, pa sem odrinila v posredovalnico. Dosti jih tam ni bilo, a med njimi so bile nekatere čudno zanemarjene — če bi pa človek sodil po izpričevalih, je bila to cela razstava «domačih biserov». Dosti si nisem upala izpraševati, zlasti ne, ko me je ena vprašala, koliko otrok imam, in sem nato vsa zardela. Zato sem se kar hitro odločila za Tončko, ki je rekla, da zna izvrstno kuhati. To je res znala — pa je tudi takoj zapazila, da jaz nič ne znam. Seveda sem se hotela od nje kaj naučiti, pa mi je kar čisto suho rekla, naj grem rajši v sobo klavir igrat, v kuhinji sem ji le na potu. Sploh pa je bila vsak dan bolj energična, dokler ji nisem odpovedala — sama ne vem, odkod sem vzela toliko korajže.

Najrajši bi bila kar zopet poizkusila s postrežnico in gostilniško hrano, pa moj možiček se je bil že navdušil za domačo hrano — in tako je prišla k nam Urška. Energične sem se bala — ta pa je bila bolj krotka kakor ovčka. In prilično tako pametna. In dobrušna do bajnosti. Vsaki branjevki je vse verjela — in tako je prinesla domov, kar prav nihče drug na trgu ni hotel kupiti. Zanalasč sem vzela neizkušeno deklo, da bi moje neizkušnosti ne opazila. Res je ni — a šolo sem drago plačala. In brez blamaže le ni šlo. Če samo pomislim na naše prve buhte... Moj mož bi jih bil tako rad jedel, in jaz sem skrbno preštudirala recept in poslala Urško po kvas. V kuharski knjigi stoji, da mora kvas vzhajati. Z Urško sva čakali in čakali — kvas pa ni hotel vzhajati. Iz tega sva skleпали, da mora biti pokvarjen, in Urška je šla v drugo trgovino po svežega. Pa tudi ta ni vzhajal. Možičku sem bridko potožila, kako pokvarjeno robo prodajajo ti nereelni trgovci za drag denar. No, drugi dan sva zopet obupani stali pred novim kvasom, ki tudi ni hotel vzhajati. — ko je k sreči prišla teta Ela in nama pojasnila, da kvas pač ne vzhaja, če leži v papirju na mizi... Medve sva ga sploh «pogruntali». Če pomislim, kako sva lonce do vrha napolnili s fižolom, ga deli kuhat in potem vedno presinali, dokler nisva srečno umazali vseh loncev v kuhinji, fižol pa je le bil zasmojen in trd... Kako sva medenim ploščam pozabili pridejati moke, in so se cedili čez pločo... kako so namesto kakava nastali črni žganci... kako sva hoteli narediti rižoto, pa sva obupno mešali mast, čebulo, riž in meso, pa se zmes le ni hotela izpremeniti v rižoto... kako so se nama trzale omelete, pa sva jih kakor rezance deli v juho, ki je postala vsa sladka... kako sva jeziki tako lepo skuhali in garnirali — pa pozabili olupiti... Pa počasi bi z Urško menda le šlo, a ji je mati zbolela in je morala kar hitro domov.

Zopet sem vzela kmetiško deklo, pa starejšo, ki bi že kaj znala, ko sem vendar tako rekoč otroške boleznih kuharske umetnosti že prestala. Tera je bila res zadosti spretna, a dolgo le nisem zdržala z njo: bila je kar preveč prijazna. Vsem našim gostom je dala

roko (a si jo seveda prej obrisala v predpasnik), če pa je koga odvedla v sprejemnico, mu je ponudila stol, ki ga je še hitro obrisala s predpasnikom — da mu izkaže posebno čast. Nato pa je vsakega gosta najprijazneje vprašala, kako se kaj ima, in se za njo hude poglede ni kar nič zmenila. Mene sploh ni upoštevala, ker sem ji bila še vse premlada in prezelena, da bi njo, izkušeno, kaj učila. Pač pa je neprestano ona mene učila, in če sem le kihnila, je hotela na vsak način vse svoje medicinsko znanje na meni preizkusiti: «Dohtarji tak vsi vkup nič ne vejo! Gospa naj grejo kar lepo v španpet, pa jim bom prinesla lipovega čaja pa malo arnike not — arnika povsod pomaga, odnot pa odzun!» Najrajši bi me menda v arniki skuhala, v zajčji masti spekla, s kamiličnim čajem zalila in v »Wecku« konservirala — potem bi bila vsaj prepričana, da se mi ne bo nič zgodilo!

Za njo je prišla Ruža — ne Roza: Ruža. Socialistka. Ta mi je zopet vsak čas dala pod nos, da prav za prav prezira vse «buržoaze», čeprav jim za zdaj mora celo služiti — da pa že pride drugače. Škoda zanjo. Sicer ni bila napačna, bila je poštena in čista, samo vsak čas je morala na «shode» in «zborovanja», ki so pa trajala tudi vso noč...

No, samo da sem dobila Lojzko... Kaj sem že hotela od nje? Prencumno — da, saj res: vstala bom — kadar pride zakurit — — vsta-la bom... res... bom... vsta — la...

Vera Gogala:

Ali ste zadovoljni s služkinjo?

Kajne, Vaš najljubši in najzanimivejši pogovor! O, koliko ima vsaka povedati in potožiti. Seveda potožiti! Mnogo imate sicer skrbi. Z otroki, če so bolni ali neubogljivi, s svojim možem, ki vedno sitnari in se vtika v gospodinjske posle in skrivnosti, toda —! Vaša glavna skrb in preglavica je le služkinja! Na družabnih sestankih, na izprehodih, pri dobri kavici popoldne, celo na plesnih prireditvah si tešite srce in razkrivate druga drugi svojo nesrečo in obup. Vedno in vedno le — služkinja!

Ko je prišla, je bila ponižna kakor jagnje. Vsako delo je videla, za vse je bila uporabna. Kako ste se oddehnila. Ta pa bo!

Zjutraj ste lahko zopet dalje časa poležali, pred kosilom ste odšli za celo urico na sveži zrak, po kosilu ste si privoščili popoldanski počitek, za večerjo Vas tudi ni skrbelo. To deklo Vas je kar pozdravilo.

Tudi Vaš soprog se je ves izpremenil. Hlače in suknjo je našel vedno v redu, lepo očiščeno in polikano, o čevljih sploh ne govorim, gumba ni manjkalo nobenega več. Kosilo pa je bilo višek zmožnosti in pozornosti Vašega novega bisera. Kar sijal je Vaš mož od sreče in zadovoljnosti.

Pa se je začelo jasno nebo malo temniti. Danes je bila Ančka predolgo na trgu, kosilo že večkrat ni bilo o pravem času pripravljeno. V košarici ste našli pred kratkim polno nezašitih nogavic in v kotu za šivalnim strojem je bilo skritih in zmečkanih več raztrganih kosov

perila. Včeraj ste zjutraj vstali in ste našli na spodnji mizni polici še vso posodo od večerje — nepomito.

Nič hudega! Bo že prešlo. Morda je kaj bolna, ste si prigovarjali. Tudi mož je nekaj godrnjal, a tudi le bolj zase in proti navadi zelo prizanesljivo.

In Vi ste še dalje pozno vstajali, hodili pred kosilom na izprehod in popoldnevi so Vam minevali v brezdelju...

A tista temna lisa na nebu je ostala in se je večala. Jagnje se je prelevilo v volka. Zadirčnost in oporekanje sta začela kraljevati po kuhinji. Tri lepe čednosti: lenoba, počasnost in brezbriznost, so dičile sedaj Vašo služkinjo. Nestrpnost je rasla. Kuharice in služkinje iz ostalih nadstropij so imele cele konference po hodnikih. Vaša je seveda med prvimi v zboru zabavljala. Spor in prepir med Vami in Vašim nezadovoljnim možem sta bila sedaj na dnevnem redu. Tudi o tem so kuharice in služkinje marljivo debatirale po hodnikih.

Morda ste le gledali prečrno. Hudo pretiravate! Vedno pretiravate. V začetku s pohvalo in preveliko prostostjo, sedaj zopet z grajo. V vsakem dejanju vidite hudobne naklepe in zahrbtnost.

In zopet ste se omejili pri družabnih sestankih in na izprehodih samo na edino, vedno zanimivo in vedno novo — zabavljanje čez «njo». Od prijateljic in znank pa ste prejemale kopico naukov in nasvetov: «O, jaz sem pa drugačna. Takoj v začetku naj čuti, kdo je go-spa. Nikdar privoščiti dobre besede, zapomni si, draga, nikdar pohvaliti. Tako dekle se takoj preobje belega kruha. Ozmerjam jo, da je strah. Za vsako napako ji odtegnem od plače. O, jaz že znam krotiti take glavice! — Sicer pa vsake tri mesece menjavam.»

Moj Bog! si mislite. Kako pač more biti zadovoljna z uspehom take taktike. Vsake tri mesece menjaval! In vedno se razburja, vedno pridiga in jo iznova uči?

Medtem pa se razcvita pri Vaši služkinji nova čednost. Druga za drugo. Kaj Vam je že danes zabrusila?

«Delo kuharice ni delo služkinje! Profesorjeva gori samo kuha, pospravljanje, čiščenje parketov, prinašanje drv in premoga, to ni njena reč. Za zvečer se tudi nismo zmenili, da ostanem preko svoje ure pri delu. Ob nedeljah hočem biti prosta kakor druge.»

Vi se razburite, kričite, tarnate možu, tožite znankam. Končno zaidete nevede na tir, ki Vam ga je pred kratkim pokazala Vaša nežna svetóvalka. Menjavate.

In pesem se prične od kraja. Konec Vam je znan. Čisto enak je prvemu. Vsake tri, štiri mesece pride konec. V hiši ni več ljubega, čistega miru.

In zakaj?

Ali Vam smem tiho, prav tiho povedati na uho?

«Svoje služkinje pokvarite sami. Čisto sami! Ostanite vedno gospodinja! Imejte oči povsod, nadzorujte delo, svetujte, razumevajte. Vodite gospodinjstvo! Bodite vedno natančni, dosledni in pravični. Pokažite poslu, da Vam gospodinjstvo ni tuje, da dobro poznate vse.»

Ali bo potem boljše?

Poizkusite!

Potem mi poveste.

Kako navadiš novo služkinjo na hišni red

Domače gospodinjstvo bi se dalo primerjati s strojem, ki deluje brezhibno le, če je dobro urejen. Zato naj bi bila glavna skrb gospodinje, da vse delo spravi v določen red, da izkuša uravnati vse gospodinjstvo v sistemu, ki si ga sama ustvari in prilagodi svojim hišnim razmeram. Če se bodo vsi, gospodinja sama in ostali člani družine, dosledno ravnali po tem redu, bo mogla gospodinja tudi od služkinje zahtevati, da se bo tudi ona natančno ravnala po njem.

Naj bi torej vsaka gospodinja sestavila dnevni in tedenski delovni red. Ta naj bi bil spisan, da se ne pozabi, kaj se sme zahtevati danes, kaj jutri, in da se pojutrišnjem ne prekličje, kar se je predvčerajšnjim ukrenilo in zapovedalo. Ta pisani red naj bi bil vedno pri roki, spravljen morda v kuhinjski miznici, kjer so kuharske knjige in druge take reči.

Morda ustrezem cenjenim čitateljicam, če jih seznanim z dnevnim delovnim redom za služkinjo, kakršen je uveden v mojem gospodinjstvu:

1. Zjutraj, ko vstaneš, se umij in obleci, prezrači posteljo in svojo sobo. Odpri okno v kuhinji.
2. Ko prineseš kruh od peka in časopis, pospravi svojo sobo.
3. Pospravi prednjo sobo, osnaži obleko, prinesi čevlje v sobo.
4. Skuhaj zajtrk in uredi kuhinjo.
5. Idi sobe pospraviti in nato k delu, ki je določeno za tisti dan.
6. Ko po obedu umiješ in pospraviš posodo, očisti kozarce in pribor in položi vsako stvar na svoj prostor.
7. Pometi, pobriši prah in očisti štedilnik.
8. Ne puščaj nikoli nobene umazane posode v kuhinji, posebno ne zvečer.
9. Nato se loti popoldanskega dela, določenega za ta dan.
9. Čevlje čisti, dokler dopušča vreme, na balkonu, sicer pa v veži ali pa v prednji sobi, če ondi ne visi nobena obleka.
10. Če pišeš na beli mizi, podloži papir, da je ne pokapaš s tinto.
11. Ko opraviš vsakdanje delo, prinesi vode v spalnico.
12. Preden greš spat, postavi posodo za mleko pred vrata stanovanja in jih zakleni, če je vsa družina doma; zapri pipo za plin in ne pozabi ugasiti luči v stranišču.

Dokler nisi vajena hišnega reda, vprašaj za vsako stvar, da ne bo nepotrebne jeze.

Jedilnik za teden dni

Ponedeljek.

Obed:

1. Spinačna juha s kruhovimi kockami.
2. Mesni hlebčki.
3. Parjeno zelje in krompirjev piré.

Večerja:

- Rezančni narastek.
Mešana solata.
Češpljev kompot.

Torek.

Obed:

1. Krompirjeva juha s karfijolo.
2. Zelenjavni svaljki.
3. Orehova rulada.

Večerja:

- Zeljnatno meso.
Ajdovi žganci.
Mleko ali lipov čaj.

Sreda.

Obed:

1. Zelenjavna juha s praženim zdrobom.
2. Tržiške bržole s krompirjem.
3. Smetanov zvitek.

Večerja:

1. Pomaranče.
 2. Ocvrte kruhove rezine.
- Mešana solata.

Četrtek.

Obed:

1. Sirova nastrgana jabolka z medom.
2. Lovska pečenka s krompirjevimi svaljki in solata.
3. Lešnikove rezine.

Večerja:

1. Juha iz kislega zelja.
 2. Krpice z orehi.
- Mešan kompot.

Petek.

Obed:

1. Fižolova juha z rezanci.
2. Sirovi cmoki.
3. Kremovi štrukeljci.

Večerja:

1. Nastrgana črna redkev z oljem in fižolom.
2. Mlečni riž s čokoladno polivko.

Sobota.

Obed:

1. Mesna juha z žlikrofi.
2. Govedina.
3. Ohrovt, pečen krompir.

Večerja:

1. Kisla repa.
2. Jabolčni in brusnični kompot.

Nedelja.

Obed:

1. Kolerabna juha z možgani.
2. Mrežna pečenka.
3. Potica.

Večerja:

- Domači liptavski sir s črnim kruhom.
Kava.
Potica.

Tržiške bržole.

8 dkg masti,	sol,
2 čebuli,	poper,
3 stroki česna,	vejica šetraja,
zelenjavna juha,	4 brinjeve jagode,
10 koštrunovih bržol,	¼ kg krompirja.

Na masti prepražimo na rezance zrezano čebulo, pridenemo sesekljan česen, prilijemo nekaj žlic zelenjavne juhe, položimo na to koštrunove bržole, ki smo jih osolili in popoprli, dodenemo še vejico šetraja in brinjeve jagode.

Bržole parimo počasi, medtem po potrebi dolivamo juhe ali vode. Ko so bržole že precej mehke, pridenemo olupljen, na rezine zrezan krompir in parimo do mehkega — medtem pa večkrat obrnemo. Pred serviranjem naložimo bržole na segreto ploščo, okoli teh pa krompir.

Zelenjavna juha s praženim zdrobom.

8 dkg masla,	kostna ali zelenjavna
1 čebula,	juha,
2 korena,	15 dkg zdroba,
2 koreninici peteršilja,	1—2 rumenjaka,
1 glavica zelene,	nekaj žlic smetane,
½ glavice ohrovta,	drobnjak.
nekaj gobic ali graha,	

Na masti prepražimo na rezance zrezano čebulo, korenje, peteršilj, zeleno, nekaj listov ohrovta ali solate, zelen grah ali gobice s toliko juhe, da se zelenjava do dobrega zmehta. Posebej pražimo (brez masla) zdrob, da nalahko zarumeni. Ko je zelenjava dovolj mehka, jo zalijemo, kolikor treba, s kostno ali z zelenjavno juho — po okusu osolimo in ko zavre, zakuhamo pražen zdrob. Kuhamo ga 8 do 10 minut. Pred serviranjem zagostimo juho z 1 do 2 rumenjaka, ki ju dobro umešamo z nekaj žlic smetane. Pred serviranjem potresemo juho z drobno zrezanim drobnjakom.

Fine lešnikove rezine.

8 rumenjakov,	Krema:
18 dkg sladkorja,	16 dkg masla,
8 dkg čokolade,	16 dkg sladkorja,
sneg 8 beljakov,	16 dkg čokolade,
22 dkg lešnikov,	2 rumenjaka,
mast in moka za pekačo,	vanilija,
	5 dkg praženih lešnikov.

Rumenjake in sladkor umešamo penasto, nato pa pridenemo zmeščano čokolado in trd sneg beljakov hkrati s praženimi olupljenimi zmletimi lešniki. Zmes spečemo na pomazanem in z moko potresenem pekaču za dva prsta visoko v ne prevroči pečici. Ko je testo ohlajeno, ga pomazemo s kremo, potresemo s praženimi lešniki, zrezanimi na lističe, in zrežemo na rezine.

Krema: fino maslo in presejan sladkor umešamo penasto, pridenemo zmeščane čokolade, vanilijo in sveže rumenjake.

Zelenjavni zrezki.

2½ dl mleka,	korenje,
5 dkg masla,	grah,
14 dkg moke,	kolerabice,
sol,	dušene gobice,
2 jajci,	1 jajce in drobtine za
3 dkg masla,	paniranje,
½ čebule,	olje ali mast.
zelen peteršilj,	

Iz mleka, masla in moke napravimo paljeno testo (glej paljeno testo). Napol vročemu testu primešamo jajca, na maslu, čebuli in zelenem peteršilju parjene gobice in zelenjave. Po okusu solimo. Zmes postavimo na hladno za 1 do 2 uri. Nato oblikujemo zrezke, jih paniramo in ocvremo na razbeljenem olju ali masti.

ZA NAJE MALE

Dva in dvajset ključev

(Dogodek iz šole.)

«Torej vsak naj nariše, kar je zjutraj videl na cesti, ko je šel v šolo...» je rekel gospod Zagoda. Medtem ko so se dečki z žarečimi lici sklanjali nad svojimi risbami, je gospod Zagoda počasi korakal med klopmi in opazoval učence.

Zdajci pa potrka nekdo na vrata. Šolski sluga stopi v razred in reče:

«Oprostite, gospod Zagoda, gospod ravnatelj vas nujno prosi, da bi takoj prišli v konferenčno sobo.»

Gospod Zagoda pogleda na uro in meni:

«Dobro. Takoj pridem. Čez tri minute bo že zvonilo. Vrhovnik, ti boš skrbel za to, da bodo risanke in svinčniki lepo zloženi v omari, kakor hitro pozvoni. Potem zakleni omarice in mi prinesi vseh dva in dvajset ključev v konferenčno sobo. Če me ne bo tam, jih položi na mojo mizo.»

Vrhovnik je bil zelo ponosen, da je smel odvzeti učitelju skrb, in je veselo zaklical: «Da, gospod učitelj!»

Komaj so se zaprla vrata za gospodom Zagodo, so začeli dečki kramljati, in šele ko je zvonec zazvonil, so se spomnili, da morajo najprej končati risbe. Hitro so se spravili na delo in kmalu so jeli drug za drugim oddajati risanke in svinčnike v omarice. Vrhovnik je slonel ob katedru in gledal skozi okno na dvorišče. Tam so se dečki igrali z žogo in veselo vriskali. «Oh, da bi že vsi končali, da bi se tudi jaz lahko igral na dvorišču!» je mislil sam pri sebi in priganjal zamudnike. Naposled ni več strpel.

«Močnik!» je rekel s hlastnim glasom, «na dvorišče pojdem in teh sedemnajst ključev vzamem s seboj. Prinesi mi še ostalih pet ključev, ko vsi končate.» In že je zdirjal po stopnicah na dvorišče.

Kmalu je zazvonilo. Odmor je bil končan. «Moj Bog, Močnik mi ni prinesel ključev!» se je zgrozil Vrhovnik. Zdirjal je v razred, a Močnika ni bilo tam. Neki deček mu je rekel: «Močnik te je iskal!»

Vrhovnik je segel v žep, da bi oddal gospodu Zagodi vsaj sedemnajst ključev, toda — o groza! — bilo jih je le še osem. Bržkone jih je bil med igranjem in letanjem izgubil.

Gospod Milavec, učitelj računstva, je pravkar stopil v razred. Vrhovnik je z obupanym obrazom hitel mimo njega in zajeceljal: «Na dvorišču sem nekaj pozabil...»

Preiskal je vsak košček na dvorišču, toda ključev ni bilo nikjer... Vrhovnik se je ves onemogel vrnil v razred. Na vse načine se je trudil, da bi dal Močniku kako znamenje, a ta je malomarno sedel na svojem prostoru in se ni zmenil zanj. Bila je mučna ura, in Vrhovniku se je zdelo, da je ni ne konca ne kraja. Naposled ga je pa še gospod Milavec poklical in vprašal: «Če podari

oče tebi in tvojima dvema bratoma 20 jabolk, ti pa dobiš dve jabolki več kakor tvoja brata, koliko jih ima potem vsak izmed vas?»

Vrhovnik, ki je ves čas mislil samo na ključev, je vzdihnil:

«Dva in dvajset, in zdaj jih je samo še osem.» Seveda mu je dal učitelj dvojko.

Ko je bila ura vendar že končana, je planil Vrhovnik k Močniku. «Kje je ostalih pet ključev?» Močnik se je začudil:

«Dal sem ti jih v žep, ko si se na dvorišču igral. Ali se ne spominjaš? Slonel si ob drevesu in rekel sem ti: 'Tu imaš ostalih pet ključev!'»

Zdaj je bila mera nesreče polna. S povešeno glavo in s solznimi očmi se je napotil v konferenčno sobo. In glej, na mizi gospoda Zagode je ležalo štirinajst ključev. Drugi učenci so jih bili pobrali na dvorišču, in ker je imel vsak ključ ploščico z razrednikovim imenom, so jih oddali gospodu Zagodi.

Kaj sta govorila gospod Zagoda in Vrhovnik, ni razred nikoli zvedel.

Ob zaključku prihodnje risarske ure je gospod Zagoda glasno velel:

«Vrhovnik, ti boš skrbel, da bodo risanke in svinčniki lepo zloženi v omaricah. In potem mi prinesi vseh dva in dvajset ključev v konferenčno sobo.»

Vrhovnik je zardel do ušes. «Da, gospod učitelj,» je rekel s ponižnim glasom.

Kaj menite, ali je imel gospod Zagoda prav, da je spet naložil skrb za ključev Vrhovniku? Mislite, da je Vrhovnik še enkrat izgubil ključev?

L. N. Tolstoj:

Vrtnarjeva dediščina

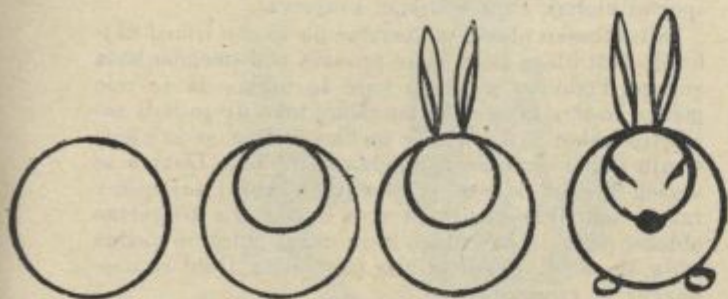
Vrtnar je premišljeval, kako bi naučil svoje sinove vrtnarstva. Pa mu šine v glavo dobra misel. Ko je umiral, pokliče sinove k svoji postelji in jim reče:

«Dragi otroci, kadar umrem, poiščite v vinogradu, kar je tam skritega!»

Sinovi so mislili, da je oče tam zakopal zaklad, in so hiteli po očetovi smrti kopati zemljo, in v nekaj dneh so ves vinograd prekopali. Toda o zakladu ni bilo ne duha ne sluha. Zgodilo se je pa nekaj drugega. Ker so tako dobro prekopali zemljo, je rodila mnogo več kakor kdaj poprej, in tako so zabogateli.

Za naše risarje

Tisti, ki bo najlepše narisal velikonočnega zajca, dobi lepo sliko.

Plavajoči poštarji.

Mr. Ramsay (mister — po angleško: gospod), pismo-
noša, ki je celih enajst let opravljal nevarno službo
plavajočega poštarja, se je dal upokojiti in živi zdaj
težko zaslužen, mirno življenje.

Njegova služba ni bila tako težka in naporna, kakor
je bila nevarna. Služboval je na malem otoku Niua Fu
v Tihem morju.

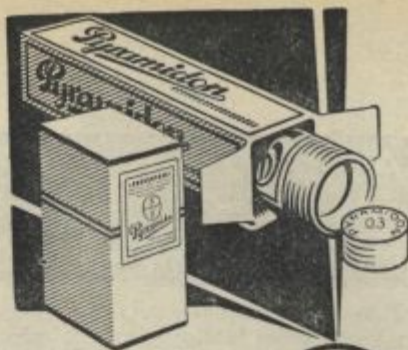
Otoček je obdan od strmih čeri in razen tega kipijo
okoli njega hudi vtinci, tako da ni moči pristati na
obali s kako ladjo. Kadar torej pripluje poštna ladja
z Nove Zelandije, ki pride vsak mesec po enkrat, se
mora zasidrati kako miljo daleč od obale, in poštni
uslužbenci morajo splavati k nji. Eden ima gumasto
vrečo s pismi in jo vrže v privezane ponev, ki jo spusti
poštna ladja v morje. Ko potegnejo ponev na palubo
in spravijo pisma na varno, zložijo mornarji pisma in
zavitke, ki so namenjeni prebivalcem otoka, v ponev
in jo spet spustijo v morje. Mr. Ramsay je moral torej
vsakikrat prijeti ponev in z njo odplavati nazaj na
obalo. Pri tem se je bilo seveda treba ozirati na veter,
na oseko in na plimo.

Vse to ni posebno težko in naporno. Toda nevarnosti
so velike. Zmerom mora eden izmed plavajočih poštar-
jev paziti, da se jim ne približa kak morski volk, ki
jih je tam vse polno. Sicer so prebivalci otoka Niua Fu
znani kot izborni lovci na morske volkove, a vendar se
nemalokdaj zgodi, da postane kak plavajoči poštar
žrtev takega požrešnega velikana.

Rešitev zlogovnice v šte. 3

Ljubica
Janja
Urška
Bojana
Lenka
Jelka
Anica
Nataša
Angela

Ljubljana

Samo v zavitkih z Ba-
yerjevim križem dobi-
te pristne

PYRAMIDON-
tablete.

Pyramidon
TABLETE

V. z.: „JUGEFA“ 1., Zagreb, Gajeva 32.
Oglaš je registr. pod S. n. 1031 od 18. 1. 1933.

Uganite barvo svinčnika...

Vsevedež vzame tri svinčnike različnih barv in jih
izroči gledalcem s trditvijo, da lahko ugame barvo
svinčnika, ne da bi pogledal svinčnik. Zdaj obrne gle-
dalcem hrbet. Roke skriva na hrbet in eden izmed gle-
dalcev mu stisne svinčnik v roko. Vsevedež se obrne,
medtem si pa za hrbtom hitro potegne s svinčnikom
tenko črto po dlani desne roke. Levico s svinčnikom
pusti za hrbtom, desnico iztegne proti gledalcem; tako
v trenutku vidi, kakšne barve je črta na dlani, in pove
začudenim prijateljem pravo barvo.

NA POČITNICE!

Kolonija šolskih otrok se pelje na
velikonočne počitnice. Juhej, to je
veselje!

MODNI PELE-MELE

Preko zime se je jesenska splešana moda nekoliko umirila, tako da sedaj lahko zadovoljno ugotovimo, da je pomladanska dokaj preprosta in praktična. Za pomlad je enobarvno blago v lepih odtenkih pastelnih barv, drobno karirano blago, blago s škotskim vzorcem in pa črtasto blago. Za obleke je poleg volnenega in bombaževega blaga prav dosti raznih krepov iz umetne svile in voalov. Pomladanska barva je siva v vseh odtenkih, nadalje bež v vseh odtenkih in pa modra.

Za kostume in plašče za vsak dan je sportno angleško blago in pa blago buklo z grobimi nitmi, največ v

sivi, rjavi in drap-barvi, in sicer enobarvno ali pa z vtkanimi barvastimi nitmi. Za sportne plašče je letos novo kamelsko kosminje, in sicer v naravni barvi ali pa barvano. Zelo eleganten je sportni plašč iz temno-modrega kosminja, h kateremu se prav lepo poda siv sportni klobuk z malo širšimi krajevci.

Za francoske plašče in kostume pa je eno izmed najlepših vrst blaga tisto, ki se prodaja pod imenom kaša angora. Podobno je blagu kaša le toliko, da je zelo mehko in ima kosmativo površino, tako da je bolj zapeljivo kakor svila. Ker je mehko in fino, se iz njega šivajo tudi elegantne pomladanske obleke. Dobiva se v vseh modnih barvah, vendar je pa skoraj najlepše v raznih odtenkih modre in sive barve. Za koncertne obleke, popoldanske bluze in za okras oblek je modna svila, ki se zdi, kakor bi bila povoščena. Dobi se enobarvna in vzorčasta.

Enobarvni kostum ali plašč je poživljen s svetlo-enobarvno ali črtasto bluzo in pisanim šalom. K drap angleškemu kostumu se lepo poda drap in rdeče črtasta bluzo, k sivemu kostumu pa modra bluzo. K svetlemu kostumu se nosi temna bluzo, zraven pa klobuček iz enakega blaga, kakor je bluzo. Vitkim se podajo bluze,

Plašč za pomlad. Žepi so našiti in okrašeni s štepico. S štepico so okrašeni tudi zapestniki in ovratnik. Promenadni plašč iz lahkega pomladanskega volnenega blaga.

Tako popravite lanskoletne obleke:

Pomladanska obleka v videzu kostuma. Sešita je iz lahkega volnenega krepa. Dvojni ovratnik je obšit s temnim svilenim krepom.

Pomladanska obleka iz svilenega žameta. Kep z ovratnikom je iz svetlega žameta ali pa iz lahkega volnenega krepa.

Modna popoldanska bluz, sešita iz belega krepdešina in okrašena s črnim svilenim atlasom. Plastron je okrašen z ažurjem.

ki so v ramah razširjene, bodisi s kratkim kepom, rokavom raglan, širokim sedlom ali pa s kratkim nabranim rokavom. Za manj vitke so bolj primerne pod pas podaljšane bluze, ki segajo preko krila.

Klobuček je ponajvečkrat v enaki barvi kakor bluz, ali pa celo iz enakega materiala, kakor je bluz. K modremu plašču se lepo poda siva obleka in siv klobuček, vse skupaj pa lepo poživijo modro, sivo, rdeče črtast šal. Kostumi imajo večkrat namesto jopiča napol dolg kep iz enakega blaga, kakor je krilo. To se posebno lepo poda visokim vitkim postavam. Pa tudi k pomladanskim oblekam se nosi tak kep namesto jopiča. Prav dosti se kombinira, zlasti pri oblekah, enobarvno blago z vzorčastim, tako na primer: obleka iz drobno kariranega blaga in enobarven jopič, kep ali plašč, zraven pa kariran šal in klobuček. H krilu iz blaga s škotskim vzorcem se lepo poda enobarven jopič, k temnemu enobarvnemu kostumu pa svetla bluz s škotskim vzorcem in klobuček iz enakega blaga, kakor je bluz.

Pomladanske volnene obleke so ponajveč iz enobarvnega blaga in imajo sedlo, rokave ali šal iz črtastega blaga ali pa svetle garniture iz svile, organdija ali čipk. Pas je v pasu ali pa nekoliko nižje. Na nekaterih pariških modelih je pas že celo nizko na bokih. Krilo je ozko, toda ne tako, da bi oviralo pri hoji. Razširjeno je z zvoncec ali pa z eno ali dvema gubama. Životek je v pasu in čez boke tesen, v ramah pa širok. Vratni izrezi pri oblekah so majhni, poživljeni z ovrtniki iz pestrega vzorčastega ali čipkastega blaga ali pa skvačkani iz volne ali svile.

Rokavi so kratki, in sicer balonasti ali ravni, dolgi, napol dolgi in tri četrti dolgi. Pri nekaterih plaščih so rokavi krajši, tako da je videti izpod njih rokave obleke, kar spominja na srednjeveške rokave. Prav lepi so rokavi, če so zgoraj ozki, v komolecu pa široki, nabrani in vsiti v ozek visok zapestnik.

Nekaj povsem novega je pri letošnjih pomladanskih oblekah: krajše so. Tudi popoldanska obleka ni treba, da je daljša kakor do sredi meč, sportne so pa lahko še krajše. Morda so to skrajšanje zakrivili letošnji kratki jopiči. Saj res ni prav nič eleganten kostum s kratkim jopičem in dolgim, razmeroma ozkim krilom.

Francoski plašč, sešit iz modnega volnenega krepa. Namesto ovrtnika je širok kep, ki je ob strani podaljšan v vezanko.

Pomladanski plašč iz svetlosivoelega lahkega sukna. Okrašen je s kratkim kepom.

Pomladanski plašč iz temnega enobarvnega toida. Namesto reverja je kratek kep, ovrtnik pa nadomešča šal iz enakega blaga, kakor je plašč.

Vedno beli zobje Poročam Vam da že 15 let uporabljam zobno pasto Chlorodont. Še nikdar nas ni razočarala. Imeli smo vedno bele zobe in prijeten okus v ustih, tembolj ker uporabljamo že dalj časa Chlorodont ustno vodo. Tudi uporablja cela družina samo Chlorodont zobne ščetke. J. Podgornik, T. Zahtevajte zato samo pristno Chlorodont zobno pasto, tuba Din. 8.— in Din. 13.—, ter zavračajte vsak nadomestek.

N A M I Z N I P R T

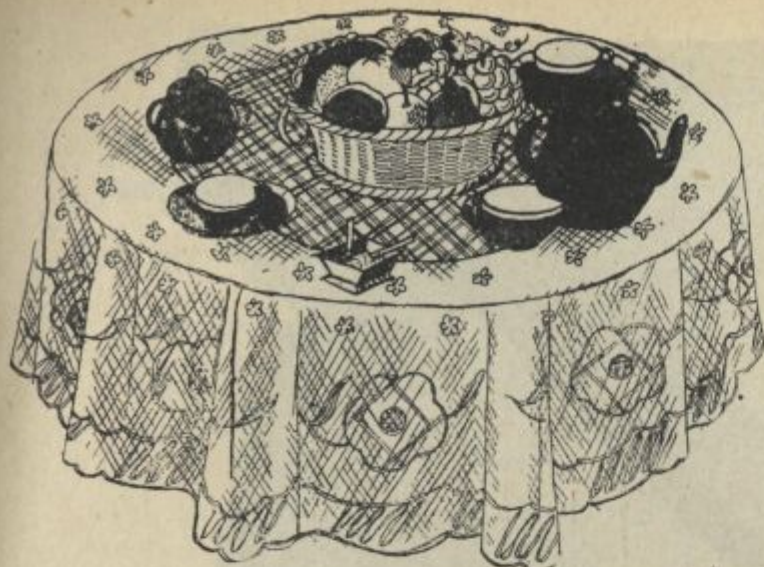

Namizni prt, razdeljen v neenako velike pravokotnike. Mali pravokotniki so prazni, v večjih pa so motivi, izšiti v pločatem obodu z barvasto prejico ali svilo.

Za okrasek lahko porabite motivo štev. 8, ki je na priloženi poli.

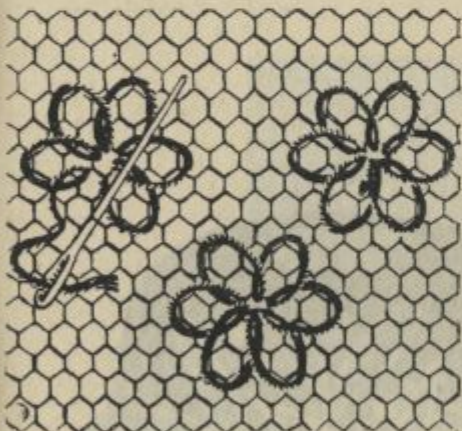
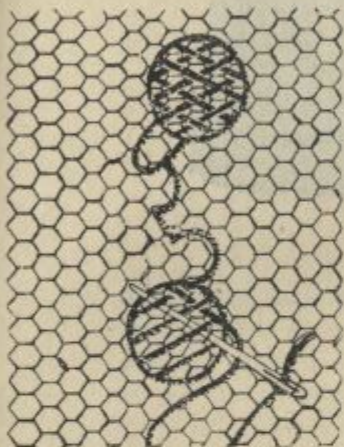
Zgornja slika kaže preprost vzorec bretonske čipke. Vzorec se nariše na trd papir (ovojni), podloži pod til, nakar se na tilu pre- vleče po obrisih motiva tilu primerno debela nit. Posamezne oblike so izpolnjene z navadnim prednjim obodom. Prava bretonska čipka je pa zelo bogata. Lepi motivi so umetniško izšiti z najrazličnejšimi efektnimi obodi, pa tudi kombinirani z aplikacijami na gau. Moderna bretonska tehnika v barvah in zlatu nudi bogato polje najrazličnejšim modnim zamislekom.

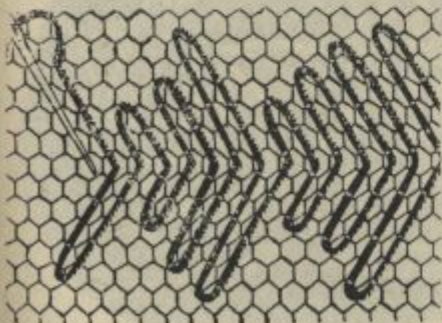
PRTI IZ TILA

Prav posebno lepi so prti in prtíči, izvezeni na til. Te vrste vezenje je dokaj preprosto. Pri manjših vzorcih, posebno če so izšiti na grobem tilu, se lahko štejejo vrste, večji vzorci se pa narišejo na močan papir, na katerega se naidari til, vzorec pa se prevleče z nitjo, kakor je videti na slikah. Večje oblike se lahko tudi gosto prešijejo in izpolnijo, kar je tudi označeno na obliki. Izšiti vzorec se polika, še ko je naidarjen na papirju, šele nato se sname s papirja.

Lepo posteljno perilo je ponos vsake gospodinje

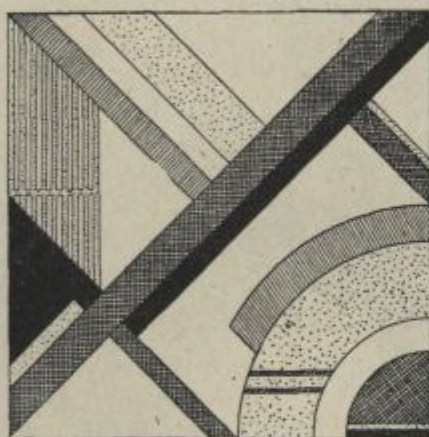
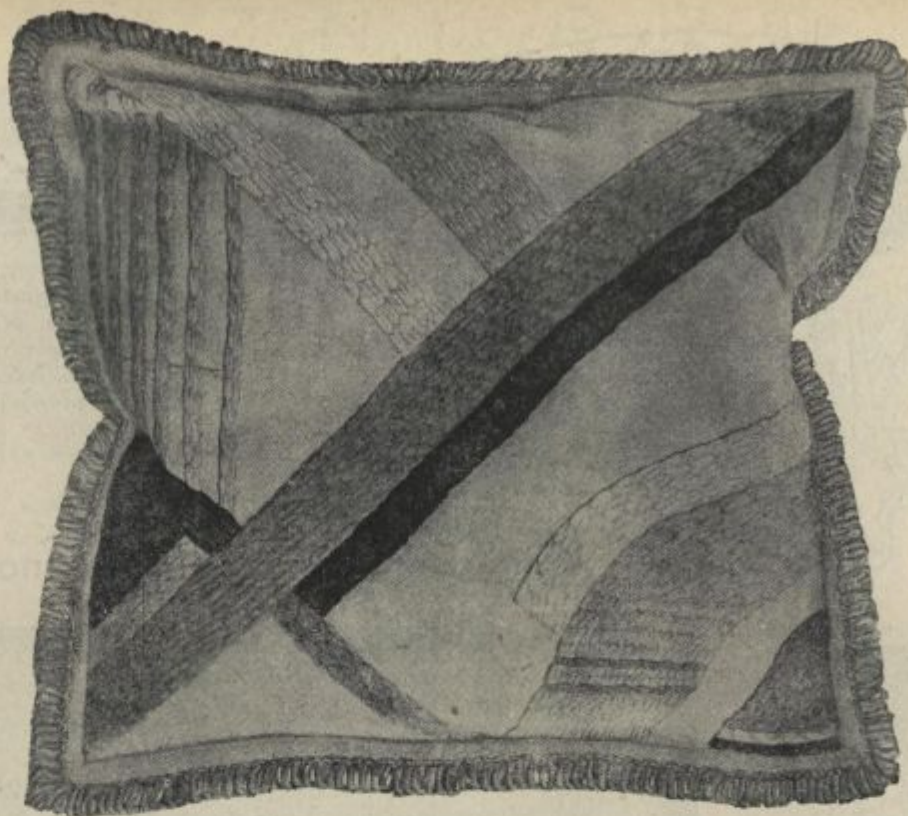

Na sliki vidite lepo posteljno perilo, sešito iz belega ali barvastega blaga, okrašeno z ročnimi ali strojnimi čipkami. Moderne pa so tudi blazine, sešite iz vzorčastega blaga. Blazine iz vzorčastega blaga se okrase samo s širokim nabranim volanom, kakor je videti na srednji blazini.

MODERNE BLAZINE

Kmalu bo prijetna pomlad. Marsikatera naročnica bo za nekaj časa rada odložila krpanje nogavic in drugo vsakdanje šivanje, za izprembo bo pa vzela v roke vezenje. Zato prinašamo lep vzorec za blazino, ki bo lep okras za otomano ali fotelj ali pa praktično darilo za god. Izšije se na žamet, suknu ali finejši juti v veselih pisanih barvah. Na sliki vidite, kako se blazina izdelava. Poleg tega prinašamo tudi pomanjšan vzorec za blazino, ki mogoče ne bo pretrd oreh za vašo mlado risarico ali risarja, da ga poveča v zaželeno naravno velikost. Na vzorcu so naznačene barve po ključu, ki je ob strani.

- črno
- srednjemodro
- svetlosivo
- svetlocinober

MODNA TORBICA

Modne usnjene torbice so navadno drage, zato skoro ne moremo imeti k vsaki obleki druge, kakor to predpisuje moda. Včasih bi radi imeli k obleki novo torbico, pa se nam zdi res škoda izdati toliko denarja zanjo. Usedemo se torej pred predal, kjer imamo shranjene ostanke blaga, izberemo izmed njih tistega, ki se nam zdi najbolj primeren, ali pa kupimo odrezek primernega usnja, izbezemo nanje motiv z barvami, ki se ujemajo z barvo obleke, nogavic, rokavic ali čevljev, in damo izdelati torbico knjigovezu ali sedlarju, če smo dovolj spretni, jo pa naredimo sami. Dokupimo samo ročaj ali zaponko.

PRIDNA ROKA

(Nadaljevanje.)

TIHO VEZE

Proga vezanih snopov z vozelnim vbodom. (Sl. 13.)

Napravi 1½ cm široko stebričasto progo s snopičnim vbodom ob obeh straneh.

Delo nadaljaj potem na narobni strani. Vdelaj prejico ob koncu proge tako, da boš vezala snope v sredini.

Slika 13.

Delaj proti sebi. Prejico položi na stebriče tako, kakor bi hotela napraviti verižni vbod.

Šivanko položi pod začetni del prejice levo, hkrati tudi pod štiri snopiče in ob istem času tudi skozi prej napravljeno verižno zanko. Nato močno zategni proti sebi, in tako si z vozelnim vbodom zvezala skupino stebričev v snop.

Slika 14.

Ovijalni vbod. (Sl. 14.)

Vzemimo, da si napravimo za vzorec 1 cm široko progo, ki si jo načrtajmo.

Nit izvleci iz spodnje črte. Nato vbodi šivanko v zgornjo črto in izbodi konico iz spodnje, kakor da hočeš napraviti navpični vbod. Šivanke ne potegni še iz blaga. Primi nit in jo 8–10krat z enakomernimi zategljaji narahlo navij okrog šivankine konice, primi ta navoj z levim palcem, da se ne raztegne, in potegni šivanko z nitjo skozi. Vbodi šivanko v zgornjo črto tam kakor prej in potegni nit iz blaga v spodnji črti poleg prejšnjega vboda.

Za ovijalni vbod vzemi debelo prejico, n. pr. biserno prejico št. 5.

Prijetno sveže —
lepo dišeče
po vsakem pranju

Vedno z
GAZELA
GT.J.5-33
TERPENTINOVIM MILOM
Pere res belo!

Verižni vbod. (Sl. 15.)

Napravi ravno črto na platnu.

Položi delo predse tako, da lahko delaš proti sebi. Nit potegni iz blaga, jo položi v obliki zanke od leve proti desni in vbodi šivanko tam, kjer si prej izbodla. V majhni razdalji proti sebi izbodi iz črte in nit narahlo zategni. Dalje vbodaj v nastalo verižno zanko, sicer pa delaj tako kakor prej. Verižni vbod je na licu dela sličen kvačkani verižici, na narobni strani pa nastane stični vbod (ker se vbodi stikajo). Rabimo ga pogosto za podlogo pri zankanju zobkov.

Slika 15. (Dalje prih.)

Pomagaj si sama!

(Nadaljevanje.)

Sedaj pride na vrsto hrbet. Odrezani kos platna namažemo in ga prilepimo lepo po sredi platnic čez hrbet tako, da gleda na vsakem koncu 3 do 4 cm platna čez. Platnice pri tem nekoliko stegnemo, tako da se pregihi pri hrbtu odpro in da tudi nanje prilepimo platno.

Prosta konca upognemo in prilepimo na notranjo stran (sl. XI).

Platno se mora hrbta držati v vseh njegovih pre-gibih. Da se dobro oprime, ga pritiskamo s kostjo ali žličnim ročajem.

Za platnom prilepimo papir, ki si ga izberemo po svojem okusu. Dobi se pri knjigovezih prav lepega, lahko pa ga izdelamo tudi sami, kar hočemo pozneje opisati.

Najprvo odrežemo dva enaka kosa papirja, ki naj bosta tako široka kakor je knjiga dolga, pa kakih 5 do 6 cm več, kakor je knjiga visoka. Na eni strani jima odrežemo dva vogala in ju prilepimo. Kako to naredimo, nam najbolje pokaže slika XII.

Platnice so narejene.

Vezava v platno. Namesto da bi preoblekli samo hrbet in vogale s platnom, preoblečemo z njim cele platnice. V to svrhu odrežemo tako velik kos platna, da seže na vseh straneh po 2 do 3 cm čez rob. Ko je platno prilepljeno — glej da ga na hrbtu v pre-gibih dobro pritisneš — mu odrežemo vse štiri vogale približno 4 mm do vogalov lepenke (sl. XIII a). Nato

**Schmolli
Pasta**

pristna terpentinska krema za čevlje,

daje obutvi lep in odičen lesk, jo konzervira in ščiti usnje pred prezgodnjim razpadanjem. Od-tod izvira tudi njen svetovni sloves.

Za parketna tla in linolej: Za sport in štra-pac:

SCHMOLL PASTA za parkete. **SCHMOLL GUMITRAN** mast za usnje.

Ne bodite

EX-BLONDINKA

Ne pustite, da Vam lasje potemnijo!

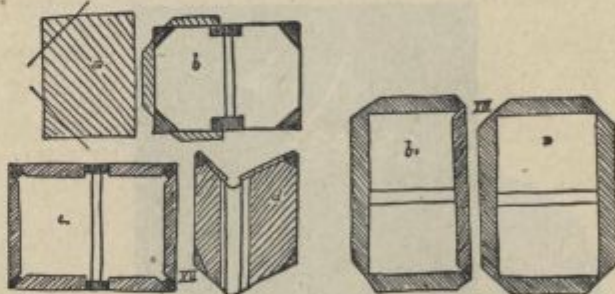
„Niste-li imeli poprej svetlejšje lase?“ Nikdar ne bote slišali tega neprijetnega vprašanja, ako uporabljate „Roberts Nurblood“. „Roberts Nurblood“ je poseben shampoo samo za blondinke, ki ne le da brani lasem, da potemne, marveč še takim, ki so postali že temni in brezbarvni, vrne njihovo prejšnjo svetlo zlato barvo. „Nurblood“ ne vsebuje nikakih barvil, niti Henna, je brez sođe in brez vsakih škodljivih sestavin. Že prvi poskusi kažejo presenečljiv efekt. Lasje postanejo dehteči in nežni kakor svila ter se leskečejo v divnih zlatih refleksi. Milijoni ameriških in evropskih blondinok uporabljajo „Nurblood“ z največjim uspehom. Dobi se povsod. Poskusite ga še danes. Zahtevajte izrično

Robertov

NURBLOND

je najstarejši in v vseh deželah sveta razširjeni specialni shampo za naravne plave lase. Čuvajte se ponaredb. Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: Parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

zapognemo preko lepenke moleče robove na notranjo stran platnic tako, kakor prej platno in papir skupno (XIII b).

Kako pritrdimo platnice na knjigo. Ko so platnice suhe, jih pritrdimo na knjigo.

Ako poveznemo čez knjigo platnice, se mora njih hrbet lepo prilegati hrbtu knjige, platnice pa morajo tako ležati na knjigi, da segajo na vseh straneh za 2 do 3 mm čez njo. Sedaj vzamemo knjigo zopet iz platnic in pomažemo njen hrbet oziroma stročnico, ki se tam nahaja, z razredčenim klejem. Potem vtaknemo knjigo zopet med platnice in njen hrbet močno pritisnemo v hrbet platnic. Nato prilepimo na platnice na obeh straneh opremlni papir, in sicer najprej njegov prednji ozki del, na katerem so priklejeni traki. To storimo tako, da vtaknemo pod ozki del kos časopisnega papirja, da se pri mazanju z lepilom ostale strani ne zamažejo. Nato ozki opremlni papir namažemo z epilom iz skroba, odstranimo časopisni papir in knjigo zapremo. S tem se platnica prime na opremlni papir. Ko to še na zadnji strani naredimo, vtaknemo knjigo med dve deski tako, da gleda hrbet izmed njiju, in jo denemo v stiskalnico do drugega dne. (Dalje prih.)

Poročila so se naročnice: gospodična Ang. la Plajhova z gospo-
tom Štefanom Šoberjem iz Skoplja, gospodična Ivica Perhajeva z gos-
pocem Fran-
cetom Kastelic m iz Celja, gospodična Anica Amonova z gospodom Ivanom
Murnom iz Krške vasi, gospodična Anica Dolinarjeva z gospodom Jankom
Levičnikom iz Rose, gospodična Kati Špilakova z gospodom Antonom Pe-
trovičem iz Pince, gospodična Helena Tomčevz z gospodom Francetom Bončino iz
Ljubljane in gospodična Miel Osredkarjeva z gospodom Franjem Jezerskim iz Beograda.

Mislite vsako uro po enkrat nase!

Cetudi delate- ste vendar lahko lepi

Nujne dolžnosti Vam vežejo misli. Ampak kajne, tega ne boste nikoli storili, da bi v svoji gorečnosti pozabili nase. Saj Vas ima vendar vsakdo rajši, če Vas z veseljem pogleda, če ste ves dan zali. Negovani, brhki – lepši. Tudi Vam je to po volji. To dosežete lahko z

ELIDA CREME de chaque heure

Pri teti Marici in njenih putkah

(Iz razgovorov s staro strokovnjakinjo v kurjereji.)

Ravno je kokoši krmila teta, ko sem ji zaklicala čez plot: «Dober dan!»

«I, kaj pa je zopet tebe prineslo v moje kurje kraljestvo?»

«Teta, ne zamerite, radovednost, kakor po navadi. Rada bi Vas povprašala in kaj napisala o kurjereji.»

Zadovoljno je gledala dobra starka zdaj mene, zdaj kokoši, ki so se prerivalo, katera bo več pojedla.

«Teta,» sem pričela s kurjim intervjujem, «ali se kurjereja izplača?»

«I, veš, tole je pa takole. Če rediš kokoši kar tako, ne. Če ti je pa kurjereja poklic, kakor n. pr. kakšna obrt, potem se ti pa že izplača. Razume se pa, da se moraš za to obrt primerno usposobiti. Iz nič ne moreš nič ustvariti. Najprej moraš nekaj znati, potem šele se lahko ravnaš po svojih izkušnjah. Vendar pa je vedno bolje, da poslušas tudi izkušnje drugih, zlasti pa da čitaš dobre knjige. Vidiš takole, kakor delam jaz že leta in leta, se že izplača. Pravilno in preudarno redim kokoši poleg vsega svojega gospodinjstva. Pa moram reči, da mi donaša na leto čisto čeden postranski dohodek.»

«Koliko kokoši pa se lahko redi na takole velikem posestvu, kakor je Vaše?»

«Pri nas bi lahko redili od 200 do 400 kokoši. Seveda bi mi morala potem pomagati tudi dekla. Jaz imam manj putk. Veš, vse, kar znaš, vse, kar si za rejo nabaviš, še celo če pičo kupuješ, se ti za 200 kokoši bolj izplača kakor samo za 100. Čim več imaš kokoši, tem manj te stanejo različne nove naprave. Saj me razumeš. Potem je pa še nekaj, česar ne smem pozabiti. Prodaš lahko po cenah, ki jih sama določiš, le določno število jajc. Če ti jih kokoši izležejo več, jih moraš dati za vsak denar. Domenjena sem z nekaterimi stalnimi kupovalci, ki mi lepo redno odkupijo vsa jajca, in tako nimam nobenih skrbi. Bolje, da ljudje pri tebi poprašujejo za jajca, kakor pa da jih ti ponujaš okrog. Pa kaj ti bom pravila, trgovina je trgovina in po njenih muhah se moraš ravnati ti s svojimi članki kakor jaz s svojimi jajci.»

«Teta, pa se manjšemu kmetu tudi izplača rediti kokoši?»

«Ne verjamem, da bi se jim bogve kako izplačalo. Vendar, ali si moreš misliti kmetijo brez kokoši? Dobro je, če imajo kokoši doma, kar tako, za domačo porabo in sosede. Veš, kurjereja zahteva svoje skrbi, tako zaradi plemena, zaradi različnih boleznih in podobnega. Čim večje je število kokoši, tem več časa zahtevajo. To bi se pa manjšemu kmetu ne izplačalo. On stori najbolje, če si kupi vsako leto ali pa vsako drugo po nekaj piščet, ki si jih potem vzredi. Najbolje je seveda, če prepusti kokoši svoji ženi in hčeram. One imajo več srca za ubogo žival, zato pa dosežejo tudi lepše uspehe. Može naj se ukvarjajo le z večjo živino.»

«Pa je res čudno, da moški nimajo roke za kokoši!»
 «Kaj bi bilo čudno! Putke so jim premajhne, da bi se prav dosti brigali zanje. No, lepa bi bila, ko bi se še za svoje konje, govedo in prasiče tako malo zmenili. Saj moški pri svojem delu niti ne utegnejo pomisliti, da se da žito dobro prodajati tudi skozi kurji želodec. Če pa se že moški vrže na kokoši, dela po večini same neumnosti. V glavo si vtepe, da hoče gojiti to ali ono vrsto kokoši, pa pri tem pozabi, da pri nas niso razmere za to. Me ženske imamo pa potrpljenje in vemo, da je bolje kakšno posebno pasmo kokoši polagoma privzgojiti našim razmeram. Vselej je bolje, če kupiš v ta namen piščance, kakor pa že večje živali. Seveda je najbolje, če imaš samo ene vrste kokoši, ker je potem nega veliko lažja. Torej ne moreš z glavo skozi zid. Imeti moraš potrpljenje.»

(Dalje prihodnjič.)

Pomlad Vas vabi,

da prebijete prosti čas v prirodi, da se naučijete prvih toplih solčnih žarkov in svežega, sočnega zelenila.

Da bo užitek popoln, nosite s seboj čim manj bremen, a tolikanj več redilnosti, uživajte koncentrirano kreplilno hrano

OVOMALTINE

Ona zavzema malo prostora, a dovaja v telo toliko moči, da z lahkoto prenesete vsak napor.

Dobiva se povsod. Mala škatla Din 16'—.

hripavosti, katarju
 pomagajo sigurno
Kaiser-jeve
 prsne karamele

V lekarnah, drog.
 in kjer so vidni plakati.

J. J.:

Pomladno obrezovanje drevja in grmičja

Zdaj moramo pregledati sadna in lepotična drevesa ter sadne in lepotične grme. Dandanes je mnogo posestnikov novih hiš. In nove hiše imajo večinoma vrtove, v katerih je tudi po nekaj sadnega in lepotičnega drevja oziroma grmičja. Prva skrb takega novega vrtnarja je navadno, da si nabavi drevesne škarje ali pa vsaj nož. Na ta način oborožen hodi neprestano okrog ubogih rastlin, tako da se mora človek čuditi, da si te sploh še upajo rasti. Takemu mojstru bi bilo treba izbiti iz rok orožje tako, kakor se izbije «junaku z nožem ali sekuro». Seveda pa temu niso krivi toliko novi vrtnarji sami. Krivi so največ tisti strokovnjaki, ki pravijo, da se mora obrezovati drevje in grmičje ves čas in ki toliko naglašajo potrebo obrezovanja.

Glede obrezovanja drevja in grmičja (pa naj bo to sadno ali lepotično drevje ali grmičje) moramo upoštevati v glavnem tole: so rastline (drevesa in grmi), a) ki cvetejo (ali cvetejo in rodijo) na starem lesu, torej na vejah in vejicah, ki so zrasle lansko leto ali prej, in b) rastline (drevesa in grmi), ki cvetejo (oziroma cvetejo in rodijo) samo na novem lesu, torej na vejicah in poganjkih, ki bodo letos šele zrasli.

Ker to zdaj vemo, nam bo ravnanje lahko. Ako bi porezali rastlinam, navedenim pod a), ki cvetejo in rodijo samo na starem lesu, zdaj spomladi vejice, na katerih (oziroma v katerih) so pripravljene cvetovi in sad (ako namreč daje rastlina poleg cvetja tudi sad), tedaj bi to dvoje za letos vsaj uničili.

Pri teh rastlinah imamo odstraniti zdaj spomladi, ako ne želimo vplivati na rast in obliko, samo suhe, nalomljene ali pregoste veje.

DA - KO BI BILO UMI- VANJE LAS ISTO KA- KOR PRANJE PERILA..

Gotovo ne bi hoteli lepote Vaših nežnih, občutljivih las staviti v nevarnost z navadnim milom. Samo nalašč za lase narejeni Shampoo jim ohrani zdravje — sijaj — življenje.

Pravilno, novodobno umivanje las? Z Elida Shampoo-nom, kateri je nežen in brez sode, temeljito opere lase in jih neguje.

ELIDA SHAMPOO

Nasproti temu pa moramo lesenim rastlinam pod b, ki cvetejo oziroma cvetejo in rodijo samo na mlade n lesu, na poganjkih, ki bodo šele letos zrasli, veje porezati. Zakaj? Rastlina, ki bi ostala neobrezana, bi sicer zaradi tega ne poginila (vsaj v prvem letu ne), toda sok bi se razkropil preveč po vejah in vejicah. Iz vsakega (ali skoraj iz vsakega) očesa, ki je zdaj na starem lesu, bi zrasel po en poganjek. Toda vsi poganjki bi bili slabi in skoraj nobeden bi ne imel toliko moči, da bi mogel nastaviti cvet, še manj pa po cvetu še sad ter ga hraniti do dozorenja.

K rastlinam, ki cvetejo in rodijo na starem lesu, spada velika večina naših sadnih in lepotičnih drevcev in grmičev.

Med rastline, ki cvetejo oziroma cvetejo in rodijo samo na novem lesu, pa spadajo predvsem vrtnice in vinske trte. Te moramo obrezati. Obrezati jih pa ne smemo tako, da bi vse veje in vejice enakomerno postrigli. V slabo razvitih vejicah in slabo razvitih očesih ni dovolj soka za cvet (ali cvet in sad). Zato pustimo samo dobro razvite in povsem zdrave in neranjene vejice. Pa tudi te pristrizemo. Kolikor jih pristrizemo, to je odvisno v vsakem posameznem primeru od raznih okoliščin, o katerih v okviru tega članka ne moremo razpravljati. Pravilo pa bi bilo: na vsaki močni in zdravi vejici samo 3 do 5 očes. Pri vinski trti gremo v splošnem še pod to številko, pri vrtnicah pa na d njo.

J.J.: Vrtna dela meseca aprila

Meseca aprila se začne intenzivno vrtno delo. Najprej je treba prekopati ali obrniti vrtno zemljo, zlasti tisti del, ki leži na prisojni strani. Za kopanje se uporabljajo sicer tudi lahko navadne lopate; bolj primerne pa so lopate, ki jih prodajajo trgovci z železnino nalašč v to svrhu.

Za gnojenje vrta je najbolj primeren konjski gnoj. Ta deluje namreč najbolj hitro (zato pa tudi samo eno leto). Hkrati pa zemljo s pomočjo hitro se razmnožujočih bakterij tudi greje. Zaradi tega spada konjski gnoj med vroča gnojila. Pripraven je posebno za mrzlo zemljo (ilovnata ali mokrotna tla). Obstajati pa mora konjski gnoj največ iz «fig» (konjskega blata). Slama ali druga nastilja ne samo da skoraj nič ne pognoji, ampak privabi v zemljo še razno golazen (posebno bramorje), ki nam dela potem na vrtu škodo.

Za gnojenje vrta se porabi sicer tudi lahko drug hlevski gnoj (goveji, prasičji), toda ta deluje počasneje in je «mrzel». Isto velja za gnoj iz greznice. Vroč in hitro delujoč pa je gnoj perutnine (kokoši, golobov, rac, gosi itd.).

Ako bi morali pa gnoj drago plačati, lahko ostane vrt, posebno ako je že dobro pregnojen, za kakšno leto tudi brez gnojenja.

Vrta ne gnojimo na ta način, da bi gnoj pred kopanjem raztrosili (kakor se dela to na njivi in pri nas večinoma tudi na vrtovih), ampak ga pustimo do uporabe na kupih in ga polagamo pri obračanju v nastale jarke ter sproti zasipamo.

Po končanem prekopavanju je najbolje, da takoj sejemo in sadimo, ker je zemlja zrahljana in ravno zaprav vlažna.

Semena sejemo ali sadimo praviloma trikrat tako globoko, kakor so sama debela. Za drobna semena je zato najbolje, če jih nič ne zagrebamo, ampak jih posejemo z drobno zemljo.

Aprila meseca sejemo in sadimo povrtino, kakor vrtne cvetice na plano. V navodilih za mesec marec smo priporočali, naj bi se sejale samo male in nizke vrste zelenjave, češ da so zgodnje samo te vrste. Za poznejšo uporabo, posebno če hočemo imeti dosti pridelka (bodisi za dom ali za prodajo) pa sejemo v e-like vrste.

Na to stran so dosegli vrtnarji zadnji čas prav imenitne uspehe. Naša slika kaže n. pr. novo vrsto graha, katerega stroki so za žlico dolgi. Velikanska karfiola ali cvetača «Triumf», ki uspeva v topli gredi in na planem, tvori glave (crože), ki dosežejo težo do 6 in celo do 8 kg. V Ameriki vzgojena salata «Cudež iz Kalifornije» ima tako velike glave, da postanejo v topli gredi do 1 kg, na planem pa v dobri zemlji in ob pravilni negi celo do 3 kg težke. Vkljub taki velikosti je pa ta vrsta salate tudi krhka in okusna.

Kdor ima kaj senčnega vrta, ga porabi najbolje za to, da goji na njem povrtino za pozno uporabo. Rastline rasejo sicer polagoma, a se navadno prav lepo razvijajo in nam dobro služijo, bodisi za dom ali pa za prodajo, ob času, ko je povrtina drugače že pošla.

Grah in fižol sta dve sorodni rastlini. Semena obeh sadimo kakih 5 cm globoko. Obe rastlini zahtevata rahlo prst, ki mora biti dobra, a ne sme biti nanovo gnojena. Obe rastlini zahtevata tudi toplo (prisojno) lego in obe moramo obsipavati. Razlika je pa ta, da grah proti mrazu ni občutljiv, fižol pa zelo. Zato sadimo grah lahko takoj, fižola pa dotlej, dokler nismo varni pred slano (nekako do konca aprila), ne smemo saditi.

Skrbite za svoje zdravje!

Sedaj, ko trka pomlad na duri, ko se narava prebuja in prenavlja, mislite tudi Vi na to, da si očistite telo škodljivih strupov. Spomladi je potrebno, da napravite svoje telo odporno in zdravo.

Izboren regulator za čiščenje in obnavljanje krvi je sloviti „PLANINKA“ čaj. Zdravilni „PLANINKA“ čaj je sestavljen iz tisočkrat in tisočkrat preizkušenih planinskih zelišč.

Zdravljenje z zdravilnim „PLANINKA“ čajem, ki naj traja 6 do 12 tednov, deluje prav posebno pri tehle boleznih:

če ti želodec slabo prebavlja, če si zaprt, če ti čreva ne delujejo v redu ali če si napet, če imaš omotico ali če ne spiš ali te zgaga peče, če je v mehurju kaj narobe ali če trpiš na hemoroidih, če ti je srce oslabilo ali če se ti nabira mast okoli njega, če imaš jetra bolna, če si nervozen ali če si na živcih bolan.

Zdravilni „PLANINKA“ čaj pospešuje apetit in deluje prav posebno dobro pri arteriosklerozi in zasluzenju pljuč.

Zahtevajte samo pravi „PLANINKA“ čaj, zaprt in plombiran zavitek in z imenom lekarne

MR. PH. BAHOVEC, Ljubljana.

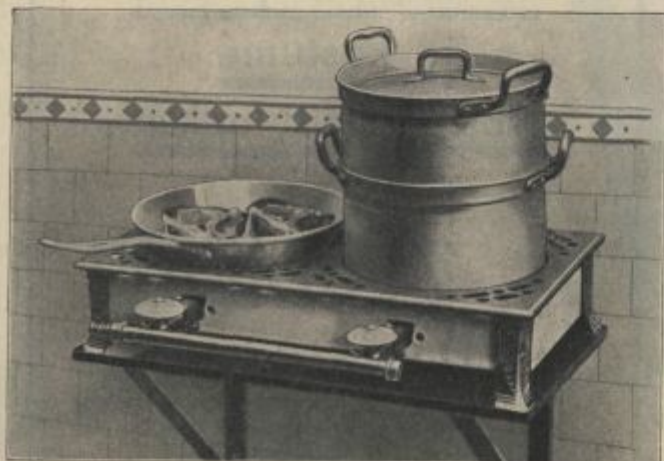
Reg. br. 1349 od 6. VII. 1932.

Bolj zdrave so parjene jedi

Sodobna higiena prehrane je pokazala, da dolgo in močno prekuhavanje hranilnim snovem škoduje, ker jim jemlje tiste prvine, ki so za življenje največjega pomena. S tem pa seveda nečemo reči, da morajo vsi ljudje od kraja postati vegetarijanci. Zdravniki in prehranbeni strokovnjaki predlagajo drugače. Oni pravijo, naj se hrana, če le mogoče, pari, in ne kuha. Pri parjenju ohranimo vitamine, redilne soli in prirodni aroma hranil. S tem lahko v veliki meri preprečimo različne bolezni in nerednost ter težave v prebavi. (Bolezen nastopi, kadar zmanjka organizmu teh ali onih vitaminov, ki jih za obstoj potrebuje.) Poleg parjene hrane pa je za ohranitev zdravja potrebna tudi surova hrana. Uživajte mnogo sadja!

Moderna plinska kuha nam gre na vse strani močno na roko. Tako tudi na to stran. Pri kuhanju v stolpu lahko odlično parimo jedi, razen tega pa še mnogo prihranimo, ker nam gori samo en plamen. Pa tudi tega lahko zmanjšamo, kadar nam spodnja jed zavre (n. pr. juha). Tako se nam polagoma kuha juha, prikuhe pa drugo preko druge lepo parimo, torej vse kosilo samo na enem plamenu, ki nam na pol zaprt porabi samo kakšnih 50 litrov plina na uro.

Pri kuhanju v stolpu je treba paziti, da imamo v spodnjem loncu jed, ki jo moramo najdalje kuhati, n. pr. juho, krompir, peso in podobno. Vrhne posode pa moramo pustiti v miru in jih ne smemo prepogosto odkrivati, da nam dragocena dišeča para, ki vsebuje toliko dobrega, ne uide. Slika nam kaže, kako se kuha v stolpu.

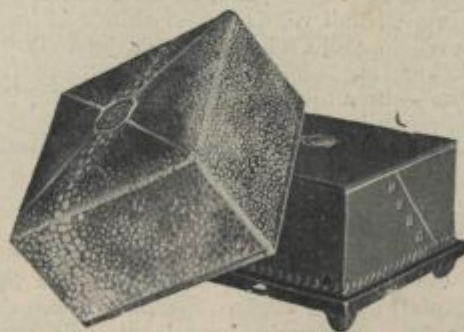

COTY

„LA FOUGERAIE AU CREPUSCULE“
PARFUM 1933.

Čaroben gozd v somraku ... COTY Vam oživlja z brezprimerno umetnostjo najugodnejši trenutek ... kadar izroča dan svoje gospostvo noči in kadar veličastno praprotje polni zrak z redkim, dobrim vonjem. Ta nova kreacija „La Fougeraie au Crépuscule“ je v stekleni posodi, bistri kakor rosa, a ta posoda leži v škatli, ki je dražestna kakor ahat.

Škratne nožice, okrašene s prelivajočimi se barvami; cinober, zlato in ebenovina se spajajo in ustvarjajo vzvišeno simfonijo; glejte, to je nova škatla za divno dragocenost — puder „COTY“, prirejen v novi, nežni in fini barvi: Rachel Nacree in v Vaših najljubših niansah, a parfumiran je z novim ekstraktom „La Fougeraie au Crépuscule“.

Generalno zastopstvo in skladišče za Jugoslavijo:
Hinko Mayer in drug, Zagreb, Praška ul. 6.

Kakor božajoč okvir okrog dragocene slike je praktičen in lep dežnik.

Seveda samo, če je prvovrstno blago, s katerim Vam postreže t v r d k a

L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Na drobno! Mestni trg 15. Na debelo!

Ustanovljena leta 1839.

Mati seveda tudi pride! Če se oglasi nenadoma gost v hiši, kjer imajo ravno žehto, se ni treba materi več opravičevati. Zdaj ni namreč več rdečih, premencanih rok in nobene pare v pralnici, ki se tako zoprno zajé v obleko in lase. Mati pusti, da Schichtov Radion sam pere! In mati tudi vé, da opravi obilica kisikovih mehurčkov delo zanjo. Ti poskrbe, da je perilo ne samo belo kakor sneg, ampak da je že tudi takoj v kotlu obeljeno — brez njene pomoči. Tako se zdaj res lahko družini posveti — tudi kadar ima žehto.

Več luči.

Koliko tisoč in tisoč ljudi si je pokvarilo oči, ker niso skrbeli za dobro luč. Če nočete, da bo nosil Vaš otrok vse življenje očala, tedaj pazite na to, da bo naloge pisal ob luči «Beko». Svetilko «Beko» dobite že za Din 29—. Zahtevajte brezplačni cenik od «Beko», Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.

A N E K D O T E

«Tonček, kaj mi veš povedati o hrbtenici?»

«Hrbtenica... hrbtenica... je niz vretenc. Na gornjem koncu stoji glava, na spodnjem pa sedim jaz.»

«Vi imate novo kuharico?»

«?»

«Danes sem dobil v juhi črn las, prej pa vselej svetlega.»

«Ne, kuharica je ista.»

«?»

«Samo lase si je dala prebarvati.»

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinjских knjig: za vse leto Din 105—, za pol leta Din 54—, za četr leta Din 27—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5—; za Italijo Lit 50—. Posamezna številka Din 5—, krojna priloga Din 2—, gospodinjская knjiga Din 30—. Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100—. Vezava teh knjig Din 60—.

Komični zagovor.

«Obtoženec,» pravi sodnik v mestu Leedsu na Angleškem tatu, «vdova Dicksonova vas toži, da ste ji ukradli svinjo.»

«Res je, vaša milost,» se glasi odgovor, «tega ne tajim.»

«Kaj ste napravili z njo?»

«Zaklal sem jo.»

«In potem?»

«Pojedel.»

«Pa se zaradi tega prav nič ne kesate? Ko pride sodni dan in boste stali poleg gospe Dicksonove, kaj boste storili?»

«Oprostite, vaša milost, ali bo na sodni dan tudi svinja tam?»

«Prav gotovo.»

«No, vaša milost, tedaj porečem vdovi: „Gospa, tu imate svojo svinjo!“»

Vse se je smejalo, obtoženec pa je bil prav milo kaznovan.

Nepotrebno breme.

Neki zdravniški strokovni list je pred kratkim priobčil zanimivo razpravo o prebavi. Naš organizem ne izkorišča vseh sestavin hrane. Neprebavnih elementov ostane veliko, zaradi katerih se potem naredijo v črevih škodljivi spoji in proizvodi razpadanja, lahko pa tudi strupeni plini.

Z zdravstvenega stališča je silo važno, da se to nepotrebno breme, ki tehta pri odraslih do ½ kile, redno odstranjuje. Pri lenivih in zapečenih črevih uporabljajo zdravniki in klinike najrajši dražejo Artin. Dovolj je, če použijete dve dražeji Artin, da se Vam drugo jutro črevo normalno in brez težav izprazni. Kdor je Artin poizkusil samo enkrat, ne bo nikoli več rabil drugega pomočka.

Novosti blaga

za damske plašče
in kostume

Najugodnejši nakup

A. ŽLENDER
LJUBLJANA
MESTNI TRG 22

Izhaja vsakega 1. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravnništvo Rija Podkrajškova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10/I.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavniki Miroslav Ambrošič).

Povejte prijateljicam,

da „Viktorija“ ni navadna povest. To je zgodba, ki pretresljivo poveljuje vsemogočnost velike ljubezni.

Knjiga spominja na pravljičarje o dveh kraljevih otrocih, ki sta se „tako zelo ljubila“, pa se nista mogla nikdar dobiti, ker je bila voda med njima pregloboka.

„Viktorija“ je visoka pesem ljubezni dveh ljudi, ki sta z grenkim smehljajem krvavela od bolesti in obupa.

Knjiga stane 30 Din.

Če si pa Vaša prijateljica naroči še šest takih povesti, jih dobi za 100 Din ali mesečno po 10 Din. Odrežite spodnjo naročilnico, in jo nalepite na dopisnico, katero pošljete upravi „Žena in dom“.

Ko bo naročnina plačana, Vam pošljemo za nagrado lepo knjigo „Zivalce in roparji“, vezano v mehke platnice (za eno naročilnico), vezano v celo platno z zlatim tiskom (za dve

KNUT HAMSUN

Viktorija

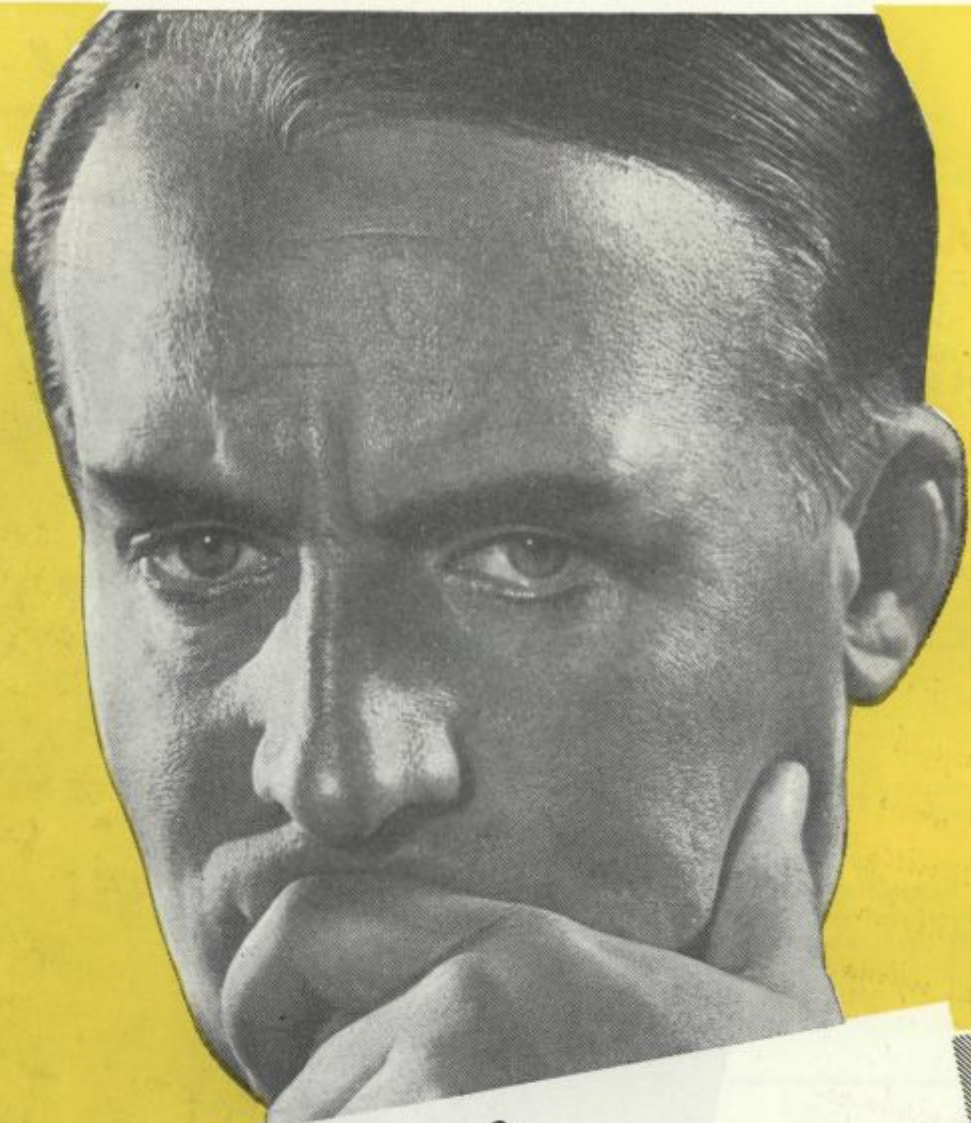
„ŽENA IN DOM“, Ljubljana, Dalmatinova ulica števil. 10

Prijavljam Vam nove naročilnice:

Ime in priimek	Bivaliče	Št. št.	Zadnja pošta	Naroknise bi plačala dar	Podpis nove naročilnice

Ime in naslov:

Zadnja pošta:

Še ni
prepozno!

Vzemi

SARGOV

KALODONT

proti zobnemu kamnu